

GÖTEBORGS UNIVERSITET

HANDELSHÖGSKOLAN

UEFA Financial Fair Play

- Förändring inom regelverket

Kandidatuppsats i Företagsekonomi
Externredovisning
Höstterminen 2015
Handledare: Gudrun Baldvinsdottir
Författare: Enlil Mirza & Nebojsa Todorovic

Förord

Vi vill först och främst tacka våra familjer och vänner som alltid är ett stort stöd. Utan de hade vi inte klarat i stort sett någonting i livet.

Vidare vill vi tacka vår handledare Gudrun Baldvinsdottir. Hennes engagemang och stöd har genom hela studien varit till stor hjälp.

Sist men inte minst vill vi visa vår uppskattning åt gruppen som opponerat på vår studie under seminarierna som varit. De har tillsammans med andra seminariegrupper lämnat goda synpunkter som hjälpt oss framåt och bidragit till att höja kvaliteten på studien.

Vi vill även visa stor tacksamhet till alla kaffemaskiner och bryggare som givit oss en tillräcklig mängd kaffe för att kunna hålla oss vakna under de mörka månaderna som studien genomförts.

Göteborg februari 2016

Förkortningar och centrala begrepp

UEFA – Union of European Football Associations

FFP – Financial Fair Play

SBC – Soft Budget Constraint

HBC – Hard Budget Constraint

CFCB – Club Financial Control Body

Bosman – Innebär att en spelare med utgående kontrakt kan vid kontraktets slut fritt byta till vilken klubb han vill utan ersättning till den gamla klubben (eur-lex.europa.eu, 1995).

UEFA – Är det styrande organet för europeisk fotboll och är en paraplyorganisation till 54 nationella fotbollsförbund i Europa. Bildades år 1954 för att skydda och vårda den europeiska fotbollen (UEFA.org, 2014).

Financial Fair Play – Ett regelverk som UEFA införde år 2010 har som syfte att skydda den europeiska fotbollen ekonomiskt. Klubbar måste uppfylla kraven inom regelverket för att kunna delta i UEFA:s turneringar (UEFA, 2010).

Champions League – Är den mest prestigefyllda turneringen som anordnas av UEFA. Bildades år 1955 men turneringen hette då UEFA Europacupen och år 1993 bytte UEFA namnet på turneringen till UEFA Champions League (UEFA.com).

Europa League – Är en turnering som också anordnas av UEFA. Klubbar som deltar i denna turnering är de lag som presterar bra i sina inhemska ligor men inte tillräckligt bra för att kvalificera sig till Champions League. Startade också år 1955 som UEFA Cupen bytte sedan 2009 namn till Europa League (UEFA.com).

Club Financial Control Body – Införd av UEFA för att bevara ekonomisk stabilitet inom klubb fotbollen genom att kontrollera klubbar utifrån Financial Fair Play regelverket (UEFA, 2010).

Soft Budget Constraint – Är ett ekonomiskt beteende som präglade socialistiska ekonomier med brister och ineffektivitet (Kornai, 1979).

Hard Budget Constraint – Är ett ekonomiskt beteende som präglade kapitalistiska länder där hård kostnads kontroll genomfördes. HBC är motsatsen av SBC (Kornai, 1979).

Break-even – Är en ekonomisk term som är jämvikten av SBC och HBC. Vid break-even ska man balansera sin ekonomi (Kornai, 1979). Det är denna teori som UEFA använder sig av inom FFP (UEFA, 2010).

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet, Extern redovisning, Kandidatuppsats, HT15

Författare: Enlil Mirza, Nebojsa Todorovic

Handledare: Gudrun Baldvinsdottir

Titel: UEFA Financial Fair Play – Förändring inom regelverket

Bakgrund och problemdiskussion

Fotboll är världens största sport och fotbollsklubbar fyller viktiga funktioner i samhället. En ekonomiskt ohållbar situation uppstod bland europeiska fotbollsklubbar som UEFA angrep med införandet av FFP-regelverket. FFP i sin tur har blivit föremål för stor kritik och år 2015 annonserade UEFA den första förändringen i regelverket.

Frågeställning

Vilken påverkan kommer den senaste förändringen att ha på fotbollsklubbar?

Syfte

Studien ämnar analysera vad den senaste förändringen inom UEFA FFP innebär för en fotbollsklubb. För att kunna ge en god bild av vad den senaste förändringen innebär är det relevant att förstå bakgrunden till FFP, varför det infördes och vilka konsekvenser det givit hittills.

Avgränsningar

Studien avgränsas till att enbart omfatta europeisk fotboll och inom den europeiska fotbollen kommer studien att fokusera på UEFA och dess regelverk FFP. Inom FFP hamnar studiens fokus på den senaste förändringen som genomfördes 01-07-2015.

Metod

Studien innehåller fem intervjuer med respondenter som har goda kunskaper om både ekonomi och fotboll. Det empiriska materialet analyseras med hjälp av FFP-regelverket, tidigare genomförda studier samt utifrån SBC-teori.

Resultat och slutsatser

Studien visar att den senaste förändringen, som innebär att hållbara investeringar får göras i fotbollsklubbar under särskilda omständigheter, har flera olika påverkningsgrader på fotbollsklubbar. En generell uppmjukning av FFP har skett jämfört med vad som sågs som en tidigare hård åtstramning. Den senaste förändringen visas vara något som går utanför själva regelverket samtidigt som det faktiska regelverket i samband har mjuknats upp.

Förslag till framtida forskning

En uppföljning av vilka klubbar som genomfört hållbara investeringar och hur det artat sig är ett relevant område att utforska i framtiden. Vidare är FFP:s framtid i ljuset av UEFA:s president Michel Platinis avstängning ytterligare ett intressant område att studera framöver.

Nyckelord: Fotbollsekonomi, UEFA, FFP, regelverk, åtstramning, förändring.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	6
1.1 Bakgrund.....	6
1.2 Problemdiskussion	7
1.3 Syfte.....	8
1.4 Avgränsning	8
1.5 Disposition.....	9
2. Metod	10
2.1 Val av metod.....	10
2.2 Insamling av data	10
2.2.1 Intervjuer.....	10
2.3 Val av teori.....	11
2.4 Metodkritik.....	11
3. Referensram	13
3.1 UEFA Financial Fair Play.....	13
3.1.1 Licensregler.....	13
3.1.2 Syfte och bakgrund.....	14
3.1.3 Ursprungligt Regelverk (2010).....	15
3.1.4 Förändringar 1 juli 2015	17
3.2 Tidigare studier	18
3.3 Soft Budget Constraint	21
4. Empiri	23
4.1 Ekonomin inom europeisk fotboll	23
4.2 UEFA Financial Fair Play.....	24
4.3 Svenskt perspektiv	26
4.4 Förändringar inom FFP	27
5. Analys.....	31
5.1 UEFA FFP.....	31
5.1.1 Svenskt perspektiv	33
5.2 Förändringar inom FFP	33
5.2.1 Framtiden.....	35
6. Slutsats och framtida forskning.....	36
6.1 Slutsats.....	36
6.2 Diskussion	37
6.3 Förslag till framtida forskning.....	38
7. Källförteckning	39
8. Bilagor.....	41

1. Inledning

I det inledande kapitlet framförs först bakgrunden till den ekonomiska situation som råder inom europeisk fotboll. Bakgrunden leder fram till en problemdiskussion som sedan genererar frågeställningen för rapporten. Som avslut redogörs en disposition över rapportens innehåll.

1.1 Bakgrund

Sporten fotboll har en otvivelaktigt stark roll i dagens samhälle, såväl i Sverige som i resten av världen. Det är världens största sport sett till både utövare och tittare. Fotboll, precis som många andra sporter, fyller viktiga funktioner för att ett välmående samhälle ska upprätthållas. Den första och förmodligen viktigaste funktionen fotbollen uppfyller, är att den engagerar barn och ungdomar i att utöva en aktivitet tillsammans. Många barn och ungdomar lär sig därigenom vikten av samarbete, samt att se bortom hudfärg och social status. Vidare har fotbollen traditionellt haft en stark koppling till arbetarklassen, som förvisso inte är lika tydlig idag men existerar fortfarande. Arbetare organiserade sig och spelade fotboll som en undanflykt från den i övrigt påfrestande vardagen. Då, som idag går det även att se betydelsen som ett fotbollslag kan ha för en liten ort på landsbygden, där människor finner något att samlas och engagera sig kring (Jönsson, 2006). En annan effekt på samhället som tydligt kan ses är när internationella mästerskap spelas, då ett lands befolkning överlag får en positiv psykologisk effekt av både deltagande och eventuella sportsliga framgångar (Kavetsos & Szymanski, 2009).

Detta är en kort beskrivning av hur fotbollen syns och vilken betydelse den kan ha för ett samhälle. Som för övriga samhället gällande privatpersoner, företag eller staten är en god ekonomi av vikt och fotbollsklubbar utgör här inget undantag. Det är ur detta ekonomiska perspektiv vår studie tar sitt avstamp.

Med miljarder kronor i omsättning och en publik som beräknas i miljontals har fotbollen etablerats till en ständigt växande industri. Denna tillväxt ses tydligt genom de allt större sponsor- och TV-rättighetsavtal som förhandlas fram, samt genom de, i allt större omfattning växande övergångssummor för spelarförsäljningar som betalas idag. Stora företag förknippas med fotbollsklubbar för att göra företaget mer synligt och framgångsrikt. Exempel på sådana företag är biljätten Audi som är en av huvudsponsorerna för FC Barcelona och AC Milan (wwp-group.com, 2015) och flygbolaget Emirates som är en av huvudsponsorerna för Paris Saint-Germain FC och Arsenal FC (Emirates.com, 2015).

Även om fotbollsindustrin till synes uppvisar tillväxt är det en sårad industri. Anledningen till detta är att överspenderande har normaliserats för att uppnå sportslig framgång. En fotbollsklubbs huvudsakliga kostnader består av betalningar för övergångar av spelare och utbetalning av löner till personal, där spelarnas löner är de absolut högsta. Utöver det har klubbar andra driftkostnader i form av underhåll av stadium och andra faciliteter, samt för driften av ungdomsakademier. Fotbollsklubbar skuldsätter sig i allt högre utsträckning och det är kortsiktigt ekonomiskt tänkande som styr fotbollsklubbars handlingar i syfte att uppnå sportsliga framgångar, som i sin tur förväntas generera nya intäkter och stärka klubbens varumärke (Kaplan, 2015).

Hög skuldsättning och klubbarnas kortsiktiga ekonomiska handlande kan ses som brist på ansvarstagande från klubbledningens sida och kan ses i ljuset av några historiska händelser. En händelse är den mediala utvecklingen som gjort att fotbollen nått alla världens hörn och således har marknaden breddats.

Klubbledningars strävan att nå en bredare marknad har bidragit till ett mer kortsiktigt handlande. Stora kortsiktiga ekonomiska satsningar på spelare med stjärnstatus kan ge kortsiktiga sportsliga framgångar som gör att klubbar syns mer i media. Det bidrar till att klubbar får mer popularitet världen över och således större marknadsandelar i form av supportrar som väljer att följa en viss klubb och konsumera de varor som klubben erbjuder. Men trots de ökade intäkterna som allt större marknader innebär, verkar det som det finansiella välmåendet hos de europeiska klubbarna blir allt sämre (Sass, 2014). Orsaken är att det är svårt att beräkna hur höga intäkter de större marknadsandelarna kommer att resultera i jämfört med kostnaden för att uppnå dem.

En annan händelse är Bosmandomen (1995), där EG-domstolen (Europeiska gemenskapens domstol, idag kallad EU-domstolen) fastställde att en spelare vars kontrakt är på utgående har rätt att byta till vilken klubb denne vill utan någon ekonomisk ersättning till den lämnade klubben. Detta gav ökad makt till spelare och agenter, som i praktiken resulterade i högre löner för spelarna. Bosmandomen har även haft en påverkan på hur mycket som spenderas på spelares övergångar totalt, i form av såväl övergångssummor som bonusar. Ännu ett utfall i och med Bosmandomen gjorde det förbjudet för alla nationella fotbollsförbund inom EU att ha en begränsning för antalet utländska spelare från andra EU-länder. Detta eftersom begränsningen bröt mot EU:s grundfördrag om den inre marknaden, som kan summeras i de fyra friheterna inom EU och dessa är fri rörlighet för varor, tjänster, kapital och personer (eur-lex.europa.eu, 2015).

1.2 Problemdiskussion

Den försämrade ekonomiska utvecklingen som framkommit under senare år har lett till att det blivit ett allt större gap mellan större och mindre klubbar, både ekonomiskt och sportsligt. Många klubbar i Europas största ligor brottas med höga lån och underskott i verksamheten (Storm & Nielsen, 2012). Vissa finansieras av rika ägare som med sin förmögenhet kan gå in och täcka eventuella underskott. Den europeiska fotbolls federationen UEFA har bestämt sig för att angripa detta ekonomiska oansvar genom införandet av ett regelverk kallat Financial Fair Play, härfter benämnt som FFP. Traditionellt är syftet med att bedriva affärsverksamhet i företagsform, att generera någon ekonomisk avkastning och vinst till sina ägare. Tvärtom går det att påstå att det övergripande syftet med att driva fotbollsklubbar är mer angeläget om att skapa avkastning i form av titlar, exempelvis inom den inhemska ligan eller den prestigefyllda turneringen Champions League, istället för att skapa ekonomisk avkastning (Leach & Szymanski, 2015). Det existerar även ägare inom fotbollen, nya som gamla, vilka hellre ser till att skapa avkastning för sig själva och använder en fotbollsklubb som verktyg för att uppnå detta mål.

Fotbollsklubbar har, som tidigare nämnt, även ett allmänintresse, då dessa ofta är traditionellt bundna till en ort eller stad och till vissa typer av samhällsgrupper samt att de även bedriver ungdomsverksamhet (Storm & Nielsen, 2012). Problem har uppkommit när vissa ägare har bortsett från de ekonomiska aspekterna och enbart fokuserat på sportsliga resultat, och som en konsekvens drivit klubbar i konkurs. De har ofta felaktigt räknat med att kommuner, privatpersoner eller andra intressenter kommer att rädda dem tillslut. Det andra problemet har uppkommit när en ny eller gammal ägare bestämt sig för att fylla sin egen plånbok genom en fotbollsklubb och på det sättet fransett att investera i fotbollsverksamheten, samt varit ointresserad av att uppnå sportslig framgång, som hade kunnat glädja de som har klubben i hjärtat.

Oansvarig skötsel av fotbollsklubbar har ofta resulterat i stort missnöje bland populationen som följer en viss klubb.

UEFA försöker således att adressera detta missnöje med införandet av FFP. Regelverket innebär flertalet ekonomiska krav som fotbollsklubbar är tvungna att uppnå. Syftet är att stävja de mest oansvariga ekonomiska utsvävningarna, alltså höga summor, som fotbollsklubbar och dess ägare kan tänkas spendera utan att klubben har egentlig täckning för det (Kaplan, 2015).

Likadant som kritik framförts mot klubbars och rika ägares överspenderande, har kritik framförts mot UEFAs införande av FFP. Det har hävdats att FFP kommer att gynna storklubbarna att befästa deras position på toppen, genom att mindre klubbar hindras från att ta in nytt kapital (Vöpel, 2011). Effektiviteten och resultatet av regelverket är och har varit föremål för diskussion och kritik från många olika håll och den främsta kritiken har påförts mot förbjudet för klubbar att ta in externt kapital. Vissa har varit positiva till utvecklingen, medan andra har förespråkat en borttagning av hela regelverket.

Den första juli år 2015 genomför UEFA en förändring i regelverket som enligt dem ska främja hållbara investeringar i klubbar.

Frågeställning:

Vilken påverkan kommer den senaste förändringen att ha på fotbollsklubbar?

1.3 Syfte

Studien ämnar analysera vad den senaste förändringen inom UEFA FFP innebär för en fotbollsklubb. För att kunna ge en god bild av vad den senaste förändringen innebär är det relevant att förstå bakgrunden till FFP, varför det infördes och vilka konsekvenser det givit hittills.

1.4 Avgränsning

Studien avgränsas till att enbart omfatta europeisk fotboll och inom den europeiska fotbollen kommer studien att fokusera på UEFA och dess regelverk FFP. Med bakgrund av vad som gjorts i tidigare forskning formuleras studiens forskningsfråga till att handla om att analysera den senaste förändringen (genomförd 01-07-15). Det är ett nytt och utforskat område som vi ser är relevant att kunna bidra till.

1.5 Disposition

Kapitel 1 Inledning

I det inledande kapitlet framförs de föreliggande faktorerna för den rådande ekonomiska situationen inom europeisk fotboll.

Kapitel 2 Metod

I detta kapitel presenteras de metoder som valts ut för användning till besvarandet av frågeställningen även hur allt material har samlats in.

Kapitel 3 Referensram

Under detta kapitel framförs de teoretiska delarna som anses vara relevanta för vårt ämne. Dessa teorier används sedan för att ytterligare kunna besvara vår frågeställning.

Kapitel 4 Empiri

I detta kapitel framförs det empiriska material vi har samlat in vilket presenteras i fem stycken intervjuer.

Kapitel 5 Analys

I kapitel fem redogörs en analys genom att sätta vårt empiriska material i förhållande till de teorier som framkommer i referensramen.

Kapitel 6 Slutsats

I det avslutande kapitlet bearbetas en slutsats för att besvara den frågeställning som presenterats. En diskussion och ett förslag på framtida forskning presenteras även.

2. Metod

I detta kapitel kommer det beskrivas hur insamling av data har skett och hur denna information bearbetats. Hur och varför respondenter valdes kommer också att redogöras. Som avslutning görs en metodkritik.

2.1 Val av metod

Eftersom studiens fokus ligger på att undersöka konsekvenser av den senaste förändringen inom FFP och samtidigt skapa förståelse om regelverket och dess effekter, ansåg vi det befogat att genomföra studien utifrån en kvalitativ ansats. En kvalitativ forskningsmetod förutsäger att betoning läggs på att tolka ord och dess betydelse i en social kontext (Bryman & Bell 2013). Studien har genomförts genom en ständig komparativ analys, vilken innebär att insamlingen, klassificeringen och tolkningen av materialet sker samtidigt (Czarniawska, 2014). Material i form av vetenskapliga artiklar, intervjuer och teoretiska synvinklar som insamlats under studiens gång har kontinuerligt jämförts, granskats och sållats. Fokus har legat på att hitta likheter och skillnader i uppfattningar kring studiens problemområde. En uppdelning har gjorts av studiens problemområden i olika teman för att ge en bättre överblick av det som analyseras. Empirisk data samlades in genom intervjuer med personer utvalda utifrån faktorn att de på olika sätt skulle vara insatta i fotboll och FFP. Analysen genomfördes utifrån en vald teoretisk synvinkel relevant för ämnet.

2.2 Insamling av data

Vår studie tog sin början med att analysera regelverket, hämtat direkt från UEFA:s officiella hemsida. Från samma hemsida kunde vi i diverse artiklar och dokument läsa UEFA:s officiella uttalanden om syften och tänkta effekter med regelverket. Vidare lades fokus på att läsa diverse vetenskapliga artiklar i ämnet, för att få en annan mer kritiskt hållen vinkel.

De vetenskapliga artiklarna har inhämtats med hjälp av Göteborgs Universitets Biblioteks databaser. De sökord som använts är UEFA, Financial Fair Play, football-samt sport-economics och financial regulation.

Vi har valt att i referensramen redogöra för huvudpunkterna i regelverket från början av dess införande fram till den senaste förändringen. Den tidigare vetenskapliga forskningen redogörs för i anslutning till regelverket under rubriken: Tidigare forskning.

2.2.1 Intervjuer

För att få en uppfattning om FFP och förändringen samt vilken påverkan den kan tänkas ge valde vi att genomföra intervjuer med ett semi-strukturerat upplägg. En semi-strukturerad intervju inbjuder till viss flexibilitet och består av en intervjuguide med specifika teman som ska beröras inom området. Frågorna behöver inte ställas i någon konkret ordning och följdfrågor är tillåtna (Bryman & Bell 2013). Genomförda intervjuer med referensramen som analysverktyg, skall kunna tänkas ge något svar om den senaste förändringens påverkan och åt vilket håll UEFA går med sitt FFP.

Vårt urval av respondenter gjordes utifrån följande kriterier: Intervjupersonerna skulle vara fotbollskunniga, inte bara om spelet utan om fotboll som samhällsfenomen i stort. Intervjupersonerna skulle ha ett intresse för fotbollsindustrins finansiella ställning och/eller vara utbildade inom ekonomi.

Helst skulle intervjupersonerna ha ett kombinerat intresse av fotboll och ekonomi med specifik insyn i ekonomin inom fotbollindustrin.

De personer som valdes utifrån rådande kriterier innefattar:

- Erik Gozzi
- Andreas Frountzos
- Olof Lundh
- Kjell Sahlström
- Peter Hyllman

Fyra av intervjuerna genomfördes över telefon och en genom e-mail.

Frågorna i intervjuerna ställdes genom att vi använde en intervjuguide som innehåller olika teman. Att dela upp intervjun i teman ansåg vi relevant för att kunna ge en bättre översikt över de områden som behandlas, samt för att kunna ge respondenten, oss och läsaren en tydligare uppdelning av det som diskuteras. De teman som behandlas handlar först om ekonomin inom europeisk fotboll i allmänhet, sedan går de in på UEFA och FFP, vidare till vårt huvudområde med förändringen, för att slutligen handla om ett svenskt perspektiv och om möjliga framtidsscenario. En kortare inledning har föregått de teman som handlar om FFP och särskilt när förändringen är i fråga. Frågorna inom varje tema har inte följts punktligt, då vissa respondenter svarat på nästkommande frågor redan genom att den första frågan ställdes. Följdfrågor och kortare diskussioner har förekommit under intervjuerna. Czarniawska (2014) menar att en intervju bör utformas som en dialog mellan två personer och forskaren ska vara försiktig med att framföra sina egna uppfattningar, utan erbjuda intervjupersonen sin respektfyllda och intresserade uppmärksamhet. Det enda intervjuaren i vår studie bidrog med i diskussionerna med intervjupersonen var objektiva beskrivningar utifrån UEFA:s egna formuleringar av FFP och den senaste förändringen.

2.3 Val av teori

Efter vår genomgång av regelverket och tidigare studier inom ämnet började passande teorier att diskuteras. Vi kom fram till att det handlar om ett ekonomiskt regelverk som syftar till en viss åtstramning och kontroll gällande fotbollsklubbers ekonomi. En passande teori till denna bakgrund hittade vi i Soft Budget Constraint, som vi anser är relevant för att kunna koppla åt vilket håll FFP rör sig gällande ekonomiska åtstramningar.

2.4 Metodkritik

Vid letandet av kvalificerade respondenter för intervjuerna kan det nämnas att flertalet tillfrågade respondenter inte ansåg sig ha tillräcklig kunskap om regleringar och ekonomi för att kunna tänka sig svara, medan andra inte ansåg sig kunna tillräckligt om fotboll. Studiens empiriska material insamlades slutligen genom fem intervjuer, som är tillräckligt för att besvara studiens frågeställning eftersom samtliga respondenter har relevant kunskap inom både FFP och ekonomi. Tre av respondenterna jobbar eller har jobbat direkt med ekonomi inom fotboll. En respondent har jobbat med fotboll merparten av sin karriär och är utbildad ekonom. Den sista respondenten forskar inom ekonomi och skriver mycket om fotboll på en av Sveriges kändaste fotbollshemsidor. Svaren från intervjuerna används som empiriskt material och får ytterligare stöd av de tidigare studier inom ämnet som redogörs för i referensramen.

Att försöka få några svar om en relativt ny förändring är inte problemfritt. Ett problem är att man inte ännu kan se några större effekter av den. Det är just den aspekten vår studie ämnar bidra till. Därför var det en stor utmaning för oss att formulera intervjufrågorna till att kunna ge en god bild av problemområdet. För att få relevanta svar att relatera till referensramen har den ovan nämnda semi-strukturerade intervjun använts. Att börja med den övergripande bilden om ekonomin inom fotboll, för att sedan gå närmare in på förändringen med inledande förklaring och diskussion mellan intervjuaren och respondenten, har bidragit till att skapa en större förståelse om problemområdet och givit relevanta svar på det vi undersöker. Ett annat hinder att överkomma var i vilken form intervjun skulle genomföras. En viktig aspekt var att kunna förklara vad förändringen innebär och kunna svara på eventuella funderingar från respondenten. En intervju där personerna möts hade således varit det bästa alternativet. Det var ej genomförbart på grund av avståndet mellan personerna, då samtliga respondenter av en slump är verksamma i Stockholm och vi i Göteborg. Att genomföra intervjuerna över telefon blev således vald metod och ingen av respondenterna hade något krav på tidsgräns, vilket gav oss tid till att förklara och ställa frågorna samt för respondenten att svara. Enbart en intervju genomfördes genom e-mail där vi i textform fick ge inledande förklaringar till vissa intervjufrågor.

3. Referensram

I kapitlet referensram presenteras vald teori som ska användas för att genomföra en analys av regelverket i uppsatsens analyskapitel. Först nämns det aktuella regelverket och dess förändringar därefter tas tidigare studier och Soft Budget Constraint upp.

3.1 UEFA Financial Fair Play

För att som fotbollsklubb ska kunna delta i någon av UEFAs internationella turneringar (Champions League eller Europa League) krävs en licens från UEFA. För att erhålla denna licens måste fotbollsklubben uppfylla de krav som sammanställs i regelverket Financial Fair Play (UEFA, 2010, Artikel 1).

3.1.1 Licensregler

Enligt reglerna kring UEFAs Club Licensing and Financial Fair Play så måste alla klubbar som kvalificerat sig till en fotbollsturnering som presenteras av UEFA erhålla en licens för att kunna delta. En licens som har utfärdats för en klubb upphör att gälla automatiskt efter säsongen som licensen är utfärdad för. Licensutgivaren kan även återkalla licensen för en klubb om följande tre punkter inte efterlevs.

1. Om licenstagaren av någon anledning blir konkursmässig och går i likvidation bör licensen återkallas, undantag kan ges om syftet är att rädda klubben och dess verksamhet.
2. En annan anledning där licensen bör återkallas är då licenstagaren inte längre uppfyller kraven för licensen.
3. Tredje alternativet är om fotbollsklubben bryter mot Financial Fair Play och då bör licensen att återkallas.

Så fort en återkallelse av en licens är planerad måste förvaltningen för UEFA underrättas (UEFA, 2010, Artikel 14)

För att en fotbollsklubb ska kunna söka och erhålla en licens från UEFA måste licenstagaren förse licensgivaren information om den legala strukturen i klubben. Den ska presenteras i en tabell och vara godkänd av ledningen (UEFA, 2010, Artikel 46).

Utöver rapporten om den legala strukturen i klubben ska årliga finansiella rapporter lämnas in. Dessa rapporter måste vara granskade av en revisor och rapporterna ska innehålla en resultaträkning, balansräkning, rapport av kassaflödet, verksamhetsberättelse samt noter (UEFA, 2010, Artikel 47).

En klubb måste bevisa senast den 31 mars att de inte har några obetalda skulder till en annan klubb i form av övergångssummor av fotbollsspelare eller administrativ personal eller skulder till anställda eller skattemyndigheter som skett innan den 31 december föregående år (UEFA, 2010, Artikel 49 och 50). Vem som inkluderas som anställd är alla professionella fotbollsspelare, administrativ-, teknisk-, medicinsk- och säkerhetspersonal. Licenstagaren måste även framföra en lista över klubbens anställda samt deras roll inom klubben.

En granskning ska även göras av en revisor för att kontrollera att licenstagaren betalar skatter, sociala avgifter och andra åligganden gentemot de anställda (UEFA, 2010, Artikel 50).

En skriftlig redogörelse måste göras inom sju dagar från då beslutet för licensen ska tas. Vad denna redogörelse bör innehålla är ifall någon betydande ekonomisk händelse har förekommit som kan betyda en negativ inverkan kring licenstagarens finansiella ställning efter balansdagen för det reviderade årsbokslutet (UEFA, 2010, Artikel 51). Licenstagaren måste även presentera framtida ekonomiska transaktioner för att bevisa klubbens förmåga att fortleva. Denna finansiella information som klubben ska presentera bör innehålla budgeterad vinst och förlust, budgeterat kassaflöde samt noter med antaganden som gjort för att framställa de tidigare innehållskraven. Informationen ska presenteras minst kvartalsvis och ska vara upprättade på samma villkor som de årliga finansiella rapporterna (UEFA, 2010, Artikel 52).

3.1.2 Syfte och bakgrund

UEFAs exekutiva kommitté röstade enhetligt igenom konceptet Financial Fair Play i september 2009 med syftet att öka sportens ekonomiska välmående. Konceptet har även fått stöd från majoriteten av fotbollsvärlden och dess huvudsakliga mål är följande:

- Att införa mer disciplin och rationalitet i klubbarnas ekonomi
- Att minska trycket på löner och övergångssummor samt begränsa inflationens effekt
- Att uppmuntra klubbar att konkurrera med/inom sina intäkter
- Att uppmuntra långsiktiga investeringar inom ungdomssektorn samt infrastrukturen
- Att skydda den långsiktiga lönsamheten inom den europeiska klubb fotbollen
- Att se till så att klubbar löser sina skulder i tid

(UEFA, 2010)

Dessa godkända mål återspeglar uppfattningen av att UEFA har en skyldighet att ta hänsyn till villkoren för den europeiska klubb fotbollen. I synnerhet för klubbarnas utgifter för övergångssummor samt löner som överstiger de årliga inflationstakerna som är den främsta orsaken som oroar UEFA (UEFA.org, 2015b).

De senaste säsongerna innan FFP implementerades hade många klubbar rapporterat förvärrade finansiella förluster upprepade gånger. En faktor var finanskrisen som skapade svåra marknadssituationer för de europeiska klubbarna och detta gav en negativ påverkan vad gäller generering av inkomster vilket kan skapa ytterligare svårigheter för finansiering. Många klubbar har även erfarit likviditetskriser vilket till exempel leder till obetalda skulder till andra klubbar, sociala-/skattemyndigheter och anställda. (UEFA.org, 2015b).

På begäran och i samråd med fotbollsvärlden har det enligt UEFA introducerats förnuftiga och uppnåbara åtgärder för att realisera konceptets huvudmål. Dessa inkluderar en skyldighet för klubbarna, att över en tidsperiod balansera sina rapporter eller uppnå break-even.

Enligt konceptet får inte klubbar upprepat spendera mer än de genererade intäkterna som klubben har och de har även en skyldighet att alltid genomföra betalningar för övergångar och till anställda. Klubbar som löper högre risk och som inte klarar av vissa indikatorer bör visa en detaljerad strategisk plan över sin budget (UEFA.org, 2015b).

Financial Fair Play innebär fleråriga utvärderingar för att bevaka måtten som ställs och detta ger upphov till att på längre sikt ge en bredare och jämnare bild över europeisk fotboll. Dessa regler sträcker sig utanför UEFAs redan existerande regler kring de licensierade kriterierna som egentligen innebär att utvärdera klubbens ekonomiska situation på kort sikt, en säsong (UEFA.org, 2015b).

I juni 2012 godkände UEFAs exekutiva kommitté bildningen av Club Financial Control Body (CFCB) som ska överse tillämpningen av UEFA Club Licensing and Financial Fair Play regleringarna. CFCB ersatte därmed Club Financial Control Panel som hade övervakat klubbar sedan introduktionen av FFP år 2010. Den huvudsakliga förändringen sinsemellan är att CFCB är ett organ under den juridiska administrationen vilket gör att CFCB är kompetenta till att utfärda disciplinära åtgärder för de klubbar som inte fullföljer regelverket (UEFA.org, 2015b).

UEFA Club Licensing and Financial Regulations som godkändes i maj 2010 efter en omfattande samrådperiod och som uppdaterats 2012 har implementerats under en tre årsperiod. Med klubbar som deltar i UEFAs turneringar har deras skulder för övergångar och till anställda bevakats först vid sommaren 2011 och break-even värderingen började bevakas under säsongen 2013/14.

FFP har haft tidiga signifikanta framgångar, sedan konceptet började implementeras har förfallna skulder minskats med 90 % och de totala skulderna för alla europeiska klubbar har minskat med mer än €900 miljoner (UEFA.org, 2015b).

3.1.3 Ursprungligt Regelverk (2010)

Som licensinnehavare har man olika skyldigheter gentemot licensgivaren och Club Financial Control Body (CFCB). Man ska samarbeta med dessa parter med avseende på deras önskemål och förfrågningar. Man ska förse licensgivaren och CFCB med all nödvändig information och/eller relevanta dokument för att fullt ut visa att man uppfyller kraven som ställs (UEFA, 2010, Artikel 56).

Alla licensinnehavare som har kvalificerat sig till en UEFA turnering måste följa de krav som ställs, det vill säga break-even kravet (Artikel 58 till 63) samt andra krav som ställs (Artikel 64 till 68). Det finns en gräns vad gäller kravet för att följa break-even eller ej. Gränsen utgör då licensinnehavaren kan framföra att de har relevanta intäkter samt relevanta kostnader under €5 miljoner de två tidigare säsongerna innan deltagandet i UEFAs turnering börjar (UEFA, 2010, Artikel 57).

Inom break-even kraven framförs vilka relevanta intäkter och kostnader som är aktuella och dessa är enligt följande.

Relevanta intäkter:

- Entréintäkter
- Sponsorer och reklam
- Kommersiella aktiviteter (försäljning av supporterprodukter, mat- och dryckförsäljning etc.)
- TV-rättigheter
- Övriga rörelseintäkter (subventioner, hyror, utdelningar etc.)
- Vinst/inkomst vid avyttring av spelare
- Överskott vid avyttring av materiella anläggningstillgångar
- Finansiella intäkter

Relevanta kostnader:

- Kostnader för anställningsförmåner (monetära och icke-monetära kostnader)
- Kostnader för sålda varor och material (kostnad av sålda supportervaror, träningsmaterial, träningskläder)
- Övriga rörelsekostnader (kostnader för match, hyra, administrativa kostnader)
- Avskrivning/kostnad vid förvärv av spelare
- Finansiella kostnader samt utdelningar

(UEFA, 2010, Annex X).

Skillnaden mellan de relevanta intäkterna och de relevanta kostnaderna utgör break-even. När break-even ska beräknas bör de vara antingen noll eller ett överskott. Om klubben skapat sig ett överskott kan detta sparas för att jämna ut ett underskott i ett senare skede. Om licensinnehavarens finansiella rapporter är i någon annan valuta än Euro (€) bör break-even resultatet att omvandlas till Euro till en genomsnittlig växelkurs som framförs av Europeiska Centralbanken (UEFA, 2010, Artikel 60).

Trots att break-even kräver minst nollresultat så accepteras en avvikelse på € miljoner i förlust. Men denna avvikelse kan överskridas till en viss nivå om externt kapital tillskjuts. En avvikelse på €45 miljoner i förlust får göras under två säsonger till 2014/15 och en förlust på €45 miljoner i förlust under tre säsonger till 2015/16. Efter dessa bedömningsperioder får förlusterna maximalt avvika med €30 miljoner och dessa bedöms också under tre säsonger från åren 2016/17 till och med 2018/19 (UEFA, 2010, Artikel 61).

Figuren nedan visar förenklat hur bedömningen för break-even går till.

Monitoring Periods	Football Seasons						Max permitted deficit**	UEFA football season affected:
	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17		
1	wage exclusion*						E45m	2014/15
2	wage exclusion*						E45m	2015/16
3							E30m	2016/17
4							E30m	2017/18
5							E30m	2018/19

* Wages for players signed before 1 June 2010 excluded for 2011/12 season only
 ** Max deficit is E5m per Monitoring Period if equity not injected into club

www.financialfairplay.co.uk

Figur 1, (Thompson, 2011)

För att förtydliga bedömningen av break-even kraven kan man tänka sig att en klubb säsongen 2011/12 gör en förlust på €30 miljoner och €12 miljoner i förlust säsongen 2012/13 gör att den totala förlusten för bedömningsperiod 1 som är en bedömning för säsongen 2014/15 är €42 miljoner och det gör att klubben inte strider mot break-even kravet med en maximal förlust på €45 miljoner så länge som en ägare är bered att tillskjuta kapital.

Men däremot om licenstagaren gör en förlust på €60 miljoner säsongen 2011/12 och en vinst på €20 miljoner säsongen 2012/13 blir den totala förlusten €40 miljoner. Trots att man klarat av att hamna under den maximala avvikelserna så strider man fortfarande mot break-even då man första säsongen gör en förlust större än den maximala avvikelserna per övervakningsperiod vilket är € + €45 = €50 miljoner.

Om en licenstagare under säsongerna 2013/14 och 2014/15 då bedömning för break-even genomförs rapporterar förluster som överstiger den maximala avvikelsen men som uppfyller två krav kan exkludera kostnaderna för löner på spelare som har signerat kontrakt innan den 1 juni 2010 från beräkningen av break-even.

De två kraven är följande är:

- Licenstagaren rapporterar en positiv trend i de årliga break-even resultaten. Detta påvisar att licenstagaren har implementerat en konkret strategi inför framtiden.
- Licenstagaren bevisar att den sammanlagda break-even avvikelsen beror på den årliga förlusten under säsongen 2011/12 som i sin tur beror på kontrakt med spelare signerat innan 1 juni 2010.

Alltså om licenstagaren rapporterar förluster som överstiger den maximala avvikelsen men som uppfyller de två ovanstående kraven bör i princip inte straffas (UEFA, 2010, Annex XI).

Om en licenstagare inte följer break-even kraven är det upp till CFCB (Club Financial Control Body) att kontrollera och bestraffa. Beroende på olika faktorer kan olika disciplinära åtgärder införas mot licenstagaren.

Det finns nio olika åtgärder/bestrafningar och dessa är:

- Varning
- Tillrättavisning
- Böter
- Poängavdrag
- Undanhållande av intäkter från en UEFA tävling
- Förbud mot att registrera nya spelare till UEFA tävlingar
- Begränsning av antalet spelare som en klubb kan registrera för deltagande till UEFA tävlingar
- Diskvalificering från pågående tävlingar och/eller uteslutning från framtida tävlingar
- Indragning av en titel eller utmärkelse

(UEFA.com, 2015)

Utöver att följa ovanstående regler bör licenstagaren även lämna finansiell information om framtiden och vad denna bör innehålla är budgeterad balansräkning, resultaträkning, kassaflöden, noter samt risker och antaganden med jämförande siffror. Förutom dessa bör en plan på att följa break-even som är baserad på resultaträkningen att ingå (UEFA, 2010, Artikel 64). CFCB förbehåller sig även rätten till att kräva licenstagaren om ytterligare information om de upptäcker att de årliga finansiella rapporterna speglar att löner till anställda kommer att överstiga 70 % av de totala intäkterna eller om skulderna överstiger 100 % av de totala intäkterna (UEFA, 2010, Artikel 62).

3.1.4 Förändringar 1 juli 2015

UEFA har genomfört en förändring inom Financial Fair Play-regelverket som började gälla den 1 juli 2015. Vad som ligger bakom förändringen enligt UEFA, är ett behov av att förändra och anpassa regelverket till dagens rådande situation. Syftet med förändringen är att uppmuntra hållbara investeringar samtidigt som kontroll bibehålls avseende överspenderande (UEFA.org, 2015c).

Förändringarna som kan utläsas inom själva regelverket, som främjar investeringar inom klubbar innebär att break-even kraven har förändrats. Den första förändringen inom regelverket sker redan i första artikeln som handlar om break-even kraven och detta är artikel 58 som ska förklara relevanta intäkter och kostnader.

I det nya regelverket hänvisas man direkt till Annex X som där klart och tydligt och även specificerat förklarar alla intäkter och kostnader som är relevanta (UEFA, 2015a, Artikel 58). I det tidigare regelverket från 2010 nämndes de flesta intäkter och kostnader i själva artikeln (UEFA, 2010, Artikel 58) men nu har dessa tagits bort. En förändring har även gjorts angående vad som anses som relevanta intäkter. Relevanta intäkter som lagts till är intäkter från UEFA i form av solidaritets- och prispengar resterande relevanta intäkter är likadana (UEFA, 2015a, Annex X).

Förändringar angående vilka kostnader som kan exkluderas från break-even beräkningen ifall de är externt finansierade redogörs för nedan:

- Utgifter för utveckling av ungdomsverksamheter
- Utgifter för utveckling av samhällsverksamheter
- Utgifter för damfotbolls verksamhet
- Icke monetära debiteringar/avgifter
- Finansieringskostnader som är direkt hänförliga till konstruktion och/eller väsentliga ändringar av materiella anläggningstillgångar
- Kostnad för förbättringar på hyrd materiell anläggningstillgång
- Kostnaderna för verksamheter som inte är relevanta till fotboll eller klubben

(UEFA, 2015a, Annex X, del A, punkt 2)

Själva förändringen som gjorts inom break-even för att främja investeringar är att utgifter för damfotbolls verksamheter och kostnad för förbättringar på hyrd materiell anläggningstillgång har lagts till i de kostnader som kan exkluderas ifrån break-even. För att kostnader för förbättringar på hyrd materiell anläggningstillgång ska kunna exkluderas bör klubben hyrt denna materiella anläggningstillgång i minst tio år (UEFA, 2015a, Annex X, del C).

Nämnvärt är att ta upp om utgifterna för utveckling av ungdomsverksamhet, då dessa investeringar från en klubb är att satsa på framtiden inom klubben. De utgifter som kan hänföras till utvecklingen av ungdomsverksamhet är aktiviteter för att träna, utbilda och utveckla unga spelare som deltar i ungdomsutvecklingsprogram. Break-even kraven tillåter relevanta kostnader att exkluderas från rapporteringsenheten då dessa typer av investeringar på faciliteter och aktiviteter för framtiden uppmuntras från UEFAs sida (UEFA, 2015a, Annex X, del C).

Det som var syftet med de nya förändringarna, att tillåta hållbara investeringar, finns inte att utläsa i själva regelverket.

3.2 Tidigare studier

Trots att UEFA:s införande av FFP är ett relativt nytt fenomen som uppkommit under 2010-talet har flertalet studier gjorts där FFP:s relevans, legitimitet och effektivitet har varit föremål för granskning.

Schubert och Könecke (2015) diskuterar i sin studie termen doping i en socio-ekonomisk kontext benämnd som finansiell doping. Klassisk doping handlar enligt författarna om att förbättra sportsliga resultat och höja atleters fysiska prestationsförmåga med hjälp av mer eller mindre lagliga substanser och metoder.

Författarna utgår från vad som betraktas som kärnvärden inom sport och som innebär att sportutövare ska vara hälsosamma, tävla under rättvisa förutsättningar, uppvisa "naturliga" resultat och föregå med gott exempel. Författarna använder sig i sin studie av internationella anti-doping organisationen WADA:s regelverk vid namn WADC. Vidare presenterar de en modell som visar tre olika metoder att höja sportsliga prestationer med hänsyn till legitimitet och illegitimitet samt laglighet och olaglighet. Det som är lagligt och olagligt inom sportens värld definieras utifrån en lista som WADC har presenterat. Det som är legitimt och illegitimt definieras utifrån kärnvärdena inom sportens värld och är något som är svårbedömt. Den första metoden är förbättring som är legitim och laglig, det vill säga vanlig hård träning. Den andra metoden är illegitim förbättring som är laglig enligt WADC men kan sägas gå emot sportens kärnvärden. Den tredje metoden är klassisk doping som är både olaglig och illegitim. Författarna påvisar att distinktionen mellan dessa tre är dynamisk och något som är lagligt idag kan bli olagligt imorgon. De menar att om det blir socialt oacceptabelt, det vill säga att tillräckligt många personer anser att en ny substans eller träningsmetod går emot sportens kärnvärden, är det sannolikt att den kommer att röra sig från att ha uppfattats som legitim till att uppfattas som illegitim och sedermera även olaglig.

Schubert och Könecke (2015) placerar termen finansiell doping inom denna kontext. De menar att likadant som doping innebär användning av en förbjuden substans för att uppnå bättre sportsliga resultat, innebär finansiell doping användning av pengar för att uppnå bättre sportsliga resultat. När det gäller klassisk doping påpekar författarna att det är något som förekommer i hemlighet. De menar att det är vetenskapligt bevisat att den fysiska prestationen förbättras hos en utövare om denne använder sig av doping men att det inte går att statistiskt säkerställa att det kommer att leda till bättre sportsliga resultat. Där finns det en skillnad mot finansiell doping, där författarna menar, med hänvisning till tidigare studier, att det är statistiskt säkerställt att en klubbs sportsliga framgångar är i korrelation med klubbens ekonomiska potential. Schubert och Könecke (2015) anser att båda formerna av doping går emot kärnvärdena inom sporten. Båda formerna av doping uppvisar även likheter gällande deras "karriär som socialt problem" som lett till att det blivit förbjudet att förbättra sportsliga prestationer på dessa vis. Klassisk doping med förbjudna substanser blev ett problem någon gång i mitten på 1900-talet och förbjöds sedermera efter sociala påtryckningar. Finansiell doping med införande av externt kapital i fotbollsklubbar för att förbättra de sportsliga resultaten har länge setts som en legitim metod. En växande social problematisering av fenomenet finansiell doping ökade sakta tills det sågs som en illegitim förbättring som dock fortfarande var laglig. När UEFA införde FFP angrep man detta problem och gjorde det till olagligt, precis som klassisk doping har blivit.

Schubert och Könecke (2015) undersöker vidare i sin studie vilka prestationshöjande socio-ekonomiska företeelser som kan bli föremål för diskussion i framtiden. Författarna framhåller faktorer som inte blivit omfattade av FFP. I beräkningen av break-even resultat för FFP får enligt UEFA investeringar i en klubbs ungdomsverksamhet eller infrastruktur exkluderas om de är externt finansierade under särskilda omständigheter. En sådan investering kan enligt författarna enkelt klassificeras som prestationshöjande för en fotbollsklubb. De anser vidare att eftersom det är definierat att det är investeringar tillåtna under särskilda omständigheter är det stor chans att deras legitimitet ifrågasätts och risk finns att de socialt börjar uppfattas som illegitima, vilket kan leda till ytterligare förbud i framtiden.

Vöpel (2011) argumenterar i sin artikel, som publicerades i anslutning till lanserandet av FFP, för att införandet av regleringar i FFP:s form inom europeisk fotboll kommer att ge kontraeffektiva resultat. Han hävdar att konkurrensen som existerar inom sportens värld och i detta fall specifikt fotbollen skiljer sig markant från konkurrensen inom näringslivet. Inom fotboll tävlar klubbarna säsongvis och endast en kan bli vinnare av turneringen eller ligan, resten är förlorare. Vöpel (2011) använder sig av termen "rat race" för att beskriva tävling inom sport och han anser att denna sortens tävling om en position uppmuntrar till kortsiktigt tänkande bland Europas fotbollsklubbar. Vidare nämner han att europeisk fotboll idag närmast kan liknas vid ett oligopol där ett tiotal klubbar prenumererar på titlarna och har de överlägset högsta marknadsintäkterna. UEFA:s uttalade mål att utjämna tävlingsbalansen med hjälp av införandet av FFP och dess break-even krav ställer sig författaren kritisk till. Han menar vidare att skuldsättning bland fotbollsklubbar inte visat sig vara ett problem och än mindre har det visat sig utgöra någon risk för systemet ifall en klubb har för höga skulder. Det övergripande målet att utjämna tävlingsbalansen anser han kommer resultera i det motsatta, att de etablerade toppklubbarna kommer att befästa sin position på toppen. För att verkligen kunna utjämna tävlingsbalansen krävs det att intäkterna utjämnas emellan klubbarna. Men att införa en mekanism med syftet att omfördela intäkterna är svårt.

Szymanski och Peeters (2014) framhåller UEFA:s införande av FFP som ett positivt steg mot en förbättring av den ekonomiska ohälsan inom fotbollsindustrin i Europa. De finner däremot break-even kravet som en ohållbar åtgärd. Författarna framför jämförelser med sportindustrin i USA. Där har klubbägare horisontellt arbetat fram restriktioner som alla förväntas följa. FFP är framarbetat av UEFA, som är en central organisation, vars uppgifter nu innefattar reglering av ekonomin och även organisation av turneringar. Detta är således en vertikal implementering av regleringar, som kommer hjälpa UEFA att stärka sin position som en icke-statlig reglerare, samtidigt som det i synnerhet kommer främja lönsamheten för Europas toppklubbar. Författarnas simuleringar visar att break-even effektivt minskar lönekostnaderna i Europas största ligor, utan att märkvärdigt minska intäkterna. Särskilt ses en betydlig minskning, med störst effekt i den engelska ligan, i nyckeltalet lön/omsättning. Likheter kan som sådana ses med det lönetakssystem som tillämpas i USAs sporter. Skillnaden ligger i att break-even inte ser till att utjämna den sportsliga tävlingsbalansen. Break-even fastställer toppklubbers position och förhindrar möjligheter för mindre lag, genom att möjligheter från finansiering av rika ägare och investerare försvinner.

Den största frågan enligt Szymanski och Peeters (2014) är om break-even regeln lyckas passera EU:s konkurrenslagor. Författarna påstår att konventionella lönetak (enligt USA-modell) är den bästa formen för en utjämnad tävlingsbalans. Om EU-domstolen bestämmer att break-even regeln är något som enbart förflyttar lönsamhet (från spelare till ägare) och inte bidrar med någon nytta till konsumenterna, ses svårigheter för regeln att kunna passera en granskning utifrån antitrustlagar.

Schubert (2014) diskuterar i sin studie hur UEFA och dess FFP förhåller sig till fotbollsklubbarna utifrån den ekonomiska principal-agent teorin. UEFA som ägaren och organisatören av turneringarna Champions League och Europa League är "agenten" som kräver att för att få delta i deras turneringar måste FFP-regelverket följas av fotbollsklubbarna som är "principals".

Eftersom UEFA för tillfället är den enda organisatören av internationella turneringar inom europeisk klubb fotboll innebär det att de befinner sig i en position där de har monopol. Schubert (2014) menar att denna monopolposition är lönsam för både UEFA och klubbarna, särskilt genom turneringen Champions League, och så länge denna lönsamhet behålls kan en god "principal-agent relation" upprätthållas. Författaren påvisar att relationen mellan UEFA och klubbarna har blivit mer komplex jämfört med tidigare, då det är fler intressenter och aktörer som vill få sin vilja igenom i den moderna fotbollen. Den förändrade relationen illustreras i Schuberts (2014) studie enligt modellen nedan.

Förhållandet mellan en "agent" och "principal" är inte alltid tydligt och rollfördelningen kan vara diffus. Författaren menar att läget inom den europeiska fotbollen, med många intressenter, är särskilt komplex och att aktörer är inblandade i flera "principal-agent relationer" där rollerna om vem som är "agent" och vem som är "principal" varierar. Schubert (2014) nämner som exempel att ett av UEFA:s mål med införandet av FFP var att reducera klubbarnas löner till de anställda. Det hävdar författaren är något som tydligt går emot spelarnas och deras organisations (FIFPro) intressen. Vidare menar författaren att om en klubb som resultat av FFP måste göra stora ekonomiska nedskärningar i verksamheten som påverkar de sportsliga resultaten, är det något som går direkt emot supportrarnas intresse att klubben ska uppnå sportsliga framgångar. Likadant som i dessa fall, hävdar författaren att en intressekonflikt mellan EU och UEFA:s FFP existerar. UEFA måste vid beslutsfattande ta hänsyn till EU och dess institutioners intressen och vid fallet med FFP ser författaren tydliga konflikter med EU:s lagar om den fria konkurrensen på marknaden, samt rörelsefriheten för arbetskraft.

Schubert (2014) demonstrerar att UEFA:s relation med fotbollsklubbar uppvisar klassiska "principal-agent" problem, som består av intressekonflikter och otydliga riktlinjer. Han hävdar att UEFA implementerat FFP med diffus information om vad FFP:s syfte är och vad det innebär. Författaren finner många formuleringar inom regelverket ytligt beskrivna och otydligt formulerade. Bristen på tydlig information mellan aktörerna och olika intressen dem emellan, skapar enligt författaren förutsättningar för att klubbar agerar opportunistiskt och i sitt eget intresse. Schubert (2014) föreslår att dessa problem kan förebyggas genom att UEFA intar en mer proaktiv ställning där de i regelverket och framförandet av FFP:s syfte blir mer tydliga och minskar öppning för tolkningar. UEFA bör enligt författaren informera och utbilda mer om de problem som existerar inom fotbollsindustrins ekonomi och vad som behövs göras för att motverka dem.

3.3 Soft Budget Constraint

Termen Soft Budget Constraint (SBC) kom att formuleras av Janos Kornai år 1979 för att belysa ekonomiskt beteende i socialistiska ekonomier som präglas av brister och konceptet SBC återopas nu regelbundet i litteraturen om ekonomisk övergång från socialism till kapitalism. SBC kan även ses som ett syndrom då symptom oftast genereras av särskilda omständigheter och därför kan denna teori benämnas SBC-syndrom. Första gången Kornai observerade SBC-syndrom var under 1970-talet i det socialistiska Ungerns ekonomi som experimenterade med införandet av marknadsreformer.

Även om statligt ägda företag hade som moraliskt och ekonomiskt intresse att maximera sina vinster fanns det företag som ständigt gjorde förluster men som ändå inte fick misslyckas.

Eftersom dessa företag själva inte lyckades generera egna vinster och klara sig själva samtidigt som staten vägrade se de misslyckas, räddades de alltid genom ekonomiskt bidrag eller andra finansiella instrument.

Detta gjorde att företag kunde räkna med att fortleva trots sina ständiga förluster och denna förväntan som alla företag hade, har satt sin prägel på deras beteende (Kornai, et. al. 2003). Exempel på sektorer som i modern tid använder sig av SBC inom Europa är sjukvården, universitet och bankväsendet (Storm & Nielsen, 2012).

Motsatsen till SBC är Hard Budget Constraint (HBC) som ofta förekom i de kapitalistiska ekonomierna. HBC är en form av ekonomiskt tvång där intäkterna från försäljning och kostnaderna för verksamheten är en fråga om liv och död alltså roten till företagets fortlevnad. Ett företag kommer inte kunna fortleva ifall det självmant inte kan generera tillräckligt med intäkter för att kunna täcka sina kostnader, och företagets investeringsmöjligheter är fullt beroende av tidigare lönsamhet och av den vinst som de räknar med att tjäna i framtiden. Som jämvikt mellan dessa två motpoler befinner sig break-even (Storm & Nielsen, 2012).

Det som gör att denna teori är applicerbar på professionell fotboll och att just denna teori används av fotbollsklubbar i verkligheten beror på att klubbar oftast har viktiga samhällsuppdrag som tjänar och/eller påverkar en mängd med personer. Effekten av detta är att den eller de som backar upp denna typ av företag ser företaget som "för stort för att falla" vilket gör att de alltid kommer ställa upp med att betala skulder/förluster.

Anledningen till att fotbollsklubbar kan ses på detta vis är just för att de är "stora" på en social nivå och fungerar ofta som identifikationsmarkörer i sina respektive lokala samhällen och även över större regioner. Exempelvis i Spanien representerar Real Madrid huvudstaden och är symbolen för centralmakten i Spanien samtidigt som Barcelona representerar den katalanska regionen och folkgruppen i Spanien.

De största problemen med SBC har alltid varit brister och saknaden av effektivitet och lösningen för detta för de socialistiska länderna var HBC. För fotbollsklubbar är lösningen inte så enkel att helt byta från SBC till HBC eftersom fotbollsklubbar lever i olika grader av SBC. De är från olika länder och regioner och konkurrerar således inte på lika villkor. Exempel på hur fotbollsklubbar räddas är då rika ägare eller andra aktieägare skjuter till med kapital, eller att banker omförhandlar villkor på lånen, förlänger återbetalningsplanen eller minskar skuldbördan om klubben inte klarar av grundvillkoren, att lokala myndigheter hjälper till genom lån som inte beräknas eller påtvingas att betalas tillbaka eller att man använder sig av så kallad mjuk prissättning som kan ses då fotbollsklubbar köper, säljer eller hyr faciliteter till subventionerade priser. Hur detta fungerar är exempelvis att en lokal myndighet köper en facilitet från en fotbollsklubb för ett mycket högre pris än marknadsvärde och sedan hyr de ut faciliteten tillbaka till klubben för en mycket lägre hyra jämfört med marknadspriset (Storm & Nielsen, 2012).

4. Empiri

I följande kapitel presenteras det empiriska materialet för studien som insamlats genom intervjuer. Det presenteras utifrån de olika teman som använts under intervjuerna.

Respondenter:

- Erik Gozzi; har tidigare arbetat inom Djurgårdens IF Fotboll och har fortfarande kopplingar dit. Han har även haft rollen som Senior Manager på Deloitte Sport Business Group i Sverige. Han har varit med om att utge Deloitte Football Money League vilket gör att han varit insatt i FFP, då Deloitte bland andra har agerat som konsulter vid utformningen av regelverket. För närvarande driver han ett nystartat bolag. (Telefon)
- Andreas Frountzos; är auktoriserad revisor på Deloitte och hans nuvarande tjänst är Senior Manager på Deloitte Sport Business Group i Sverige och är dessutom ansvarig för denna grupp. Andreas var även med i starten av denna grupp i Sverige. Andreas relation och kunskap om FFP bygger på hans involvering inom denna grupp. (Telefon)
- Olof Lundh; arbetar som journalist och som reporter åt TV4. Han var med och startade TV4-gruppens fotbollssajt Fotbollskanalen år 2006. Han har varit chef för Fotbollskanalen mellan åren 2008-2010 och chefsredaktör mellan åren 2011-2013. Olof är en av de mer välkända "fotbollsexperterna" i Sverige och han är förutom journalist även utbildad ekonom. Olofs relation och kunskap om FFP bygger på hans cirka 20 åriga arbete inom fotboll. (Telefon)
- Kjell Sahlström; är Svenska fotbollsförbundets (SvFF) ekonomichef. Som ekonomichef för SvFF måste Kjell ha kunskap om olika ekonomiska regler som ställs från större förbund som UEFA vilket gör att Kjell har en betydande insyn på FFP. (E-mail)
- Peter Hyllman; skribent på fotbollskanalen med stort fotbollsintresse, där han driver en blogg med fokus främst på den engelska högsta ligan Premier League. Han forskar för närvarande inom ekonomi, dock inte fotbollsrelaterat. (Telefon)

Respondenterna benämns här efter enbart med sitt förnamn.

4.1 Ekonomin inom europeisk fotboll

"När jag började jobba med Deloitte Sport Business Group för fyra-fem år sedan, var det en ganska osund situation i alla de fem stora ligorna, det vill säga England, Frankrike, Italien, Spanien och Tyskland. Det existerade ingen kostnadskontroll överhuvudtaget, utan det var kontinuerliga nettoförluster i nästan alla klubbar. Förutom några undantag som exempelvis Arsenal, Manchester United och Bayern München vid det tillfället." – Andreas

Samtliga respondenter anser att det är svårt att ge en generell syn på ekonomin inom den Europeiska fotbollen och att det skiljer mycket länder emellan. Fotbollsklubbar och ligan i vissa länder sägs ha en relativt bra och stabil ekonomi medan andra ligger efter i utvecklingen. De största klubbarna som kontinuerligt spelar i Champions League och varje säsong hamnar högt upp i sina respektive ligan anses ha en stabil finansiell situation med stora möjligheter att generera intäkter.

Den högsta divisionen inom engelsk fotboll (Premier League) nämns som den liga som har kommit längst i arbetet med att skapa en positiv ekonomisk situation. Den ligan nämns av fyra utav respondenterna, Kjell valde att inte diskutera specifika situationer i enskilda länder. Orsaken till att den engelska ligan ligger i framkant sägs av respondenterna vara att de har skrivit ett nytt avtal angående sändningsrättigheter för matcher från den ligan. Det avtalet i kombination med att de har en relativt jämn fördelning av de pengar som avtalet genererar till klubbarna, gör den engelska ligan till den ekonomiskt starkaste med de högsta intäkterna i Europa. Olof nämner även den tyska ligan som ekonomiskt stabil. De har traditionellt arbetat mycket med att alla klubbar som spelar i ligan ska ha en sund ekonomi. Samtidigt har den tyska ligan en så kallad 51 % regel som gör att en enskild ägare eller företag inte kan få majoritetskontroll av en fotbollsklubb. Detta tillsammans med att Tyskland har ett högt invånarantal och förmodligen Europas starkaste ekonomi, anser Olof är bidragande orsaker till att den ligan står sig starkt.

”Ett generellt problem har alltid varit att verksamhetsmålen att vinna serier och cuper får en mycket hög prioritet och att de ekonomiska målen snarast bara handlar om att gå runt. Det är en stor skillnad mot normalt företagande, där målet är att tjäna pengar och medlet är verksamheten. Här är målet en så bra verksamhet som möjligt och medlet pengar.” – Kjell

Peter och Erik nämner att de största problemen ligger hos de mindre klubbarna och de som verkar strax under toppklubbarna. De klubbarna har inte samma möjlighet att generera intäkter på grund av att de inte drar lika stor tv-publik som de största klubbarna. Olof säger att de övergripande största problemen finns för ”mitten- och bottenklubbar” i specifikt de sydeuropeiska ligorna. Erik ser de höga lönekostnaderna som en avgörande faktor. Han talar om hur även de stora klubbarna hade problem med att tjäna pengar på grund av alldeles för höga lönekostnader relativt intäkterna. Fyra av respondenterna kan se att ett trendbrott har skett sedan införandet av FFP, vilket har lett till en bättre kostnadskontroll och sundare ekonomi överlag bland Europas fotbollsklubbar. Den engelska ligan anses vara den som ligger i framkant och började arbeta tidigt med att sänka lönekostnader och höja intäkter, vilket har givit dem den ledande ekonomiska position som de nu innehar. Olof undviker att benämna FFP som ett trendbrott och säger istället att det inte är särskilt stora skillnader. Han påtalar att det finns klubbar som sköter sig och det finns klubbar som missköter sig, både före och efter införandet av FFP.

4.2 UEFA Financial Fair Play

Anledningen och syftet till att FFP infördes var enligt respondenterna att stävja det ohälsosamma ekonomiska beteendet som existerade hos ett stort antal europeiska fotbollsklubbar. Ett annat syfte med FFP, som kunde utläsas ur intervjuerna, är att skapa en mer rättvis konkurrens då alla klubbar måste agera och tävla inom sina medel, alltså inom sina intäkter.

“Jag såg två syften med införandet av FFP, det första var att stävja inflationen på transfersummor som hade uppstått och som i sin tur resulterade i att spelarna krävde högre löner. Det gjordes genom att få klubbar att fokusera på att “gå break-even” och på så sätt begränsa möjligheten för extrem kapitaltillförsel. Det andra syftet var att försöka skapa rättvis konkurrens inom fotbollen genom att alla klubbar ska få tävla på lika villkor.” - Peter

Respondenternas åsikter om FFP är blandade, dock anser alla att FFP uppfyllt vissa av de effekter som eftersträvades. Det nämns i intervjuerna att det finns intressenter inom fotbollen som vill se ett avskaffande av FFP, då de anser att FFP förstör fotbollen mer än vad den hjälper. Andra tycker att FFP är absolut nödvändigt för fotbollens överlevnad då det har stabiliserat ekonomin inom fotbollen. De flesta respondenterna ser dock FFP som ett överlag positivt regelverk för fotbollen, men vill se förändringar inom vissa områden. Tvärtom framfördes även åsikter om att FFP överlag är dåligt för fotbollen, men att vissa områden inom regelverket är relevanta och bra att implementera. Andreas är en av respondenterna som är positiv till FFP och han menar att han gärna vill se fotbollsklubbar i Europa som genererar vinster för att kunna återinvestera i verksamheten, som exempelvis ungdomsverksamheten eller i olika samhällsprojekt. Genom att skapa överskott minskar man riskerna med att förlita sig för mycket på externa investerare och hamna i en beroendeställning, som exempelvis Chelsea till deras ägare Roman Abramovitj. Andreas menar även att FFP redan uppnått vissa önskade effekter vilket man tydligt kan se genom att klubbar i Europa, sedan införandet av FFP, i allt större omfattning börjat se över sina kostnader.

Han framför ett exempel där UEFA suttit ett riktmärke med ett nyckeltal om att lönekostnaderna inte får överstiga 70 % av intäkterna, vilket börjat efterföljas av de flesta klubbar. Andreas hävdar att det går att se en tydlig trend där klubbar rör sig nedåt mot dessa 70 % och att det redan finns en anseilig del klubbar som ligger på den nivån eller lägre. Om en klubbs lönekostnader överstiger gränsen blir de föremål för inspektion från UEFA och måste därefter uppvisa förbättringar för att inte riskera att bli utsatta för sanktioner.

En som uttalar sig negativt är Olof som säger att FFP inte fungerar eftersom det cementeras en världsordning då man aldrig kan få in ett nytt Chelsea eller PSG. Olof fortsätter med att påpeka att det är oklart hur sådana satsningar som i ovan nämnda klubbar skadar fotbollen, utan tvärtom att pengar från externa parter är något som gagnar fotbollen i stort. Efter införandet av FFP kan nya klubbar enbart växa organiskt vilket gör det oerhört svårt att på det viset kunna nå upp till de klubbar som är bäst i dagsläget. Följden av att hålla bort personer som är villiga att investera i en klubb är att de största lagen håller sig på topp. Det illustreras redan i den största turneringen Champions League där samma lag år efter år spelar om de slutgiltiga positionerna. En annan negativ aspekt kring FFP framförs av Peter som hävdar att FFP på UEFA-nivå är tveksamt. Han anser att FFP hade varit mer effektivt om det låg på en nationell nivå, alltså att varje fotbollsförbund inom Europa applicerade denna typ av regelverk på alla klubbar i landet. Detta skulle ge större utsträckning och bättre effektivitet. Problemet med FFP på UEFA-nivå är att regelverket endast blir relevant för klubbar som kvalificerar sig eller inom framtiden kan tänkas kvalificera sig till UEFA turneringar (Champions League eller Europa League).

Erik är kluven angående FFP och ställer sig positiv till själva införandet och syftet med FFP, att skapa ett sundare ekonomiskt tillstånd för alla europeiska fotbollsklubbar. Men han ser dock brister i själva regelverket och ställer sig, likt Olof, kritisk till regleringen om investeringar från externa parter. Om mindre klubbar inte får ta hjälp av externa investerare blir det svårt att kunna växa enbart organiskt. PSG lyckades slå sig in bland de största klubbarna, vilket man aldrig hade kunnat göra utan externt kapital och Erik ser det som legitimt om en investerare tycker att det är marknadsmässigt värt att investera i en klubb, att denne får göra det.

En syn som alla respondenter har gemensamt är om vilka som gynnas av FFP, och det är de traditionellt stora klubbarna och de klubbar som redan har gjort en snabbt växande resa med hjälp av tillskjutet kapital från externa parter, som exempelvis PSG, Chelsea och Manchester City. Anledningen till detta är för att de klubbarna hunnit göra stora investeringar i spelare före FFP:s införande och har då skapat sig en stark sportslig position, vilket medfört högre intäkter genom deltagande i Champions League och Europa League. De har även skapat sig en stark position på marknaden genom högre sponsorintäkter, då fler vill associeras med framgångsrika klubbar som exponeras mer i media. Det framkommer jämförelsevis i intervjuerna att klubbar som idag försöker ta några steg uppåt i rankingen har svårt att generera nödvändiga intäkter, eftersom endast organisk tillväxt är tillåtet, som kan hjälpa till i uppbyggnadsfasen för att ta de sista stegen upp till toppen. I och med att de mindre klubbarna inte kan genomföra en liknande resa som klubbar kunnat göra tidigare får nu de större klubbarna ett andrum från dessa mindre klubbar. Andra som kan tänkas gynnas av FFP är enligt Erik ägarna i klubbarna, genom nyckeltalet om att lönekostnaderna inte får överstiga 70 % av de totala intäkterna. Han menar att det i praktiken sätts ett lönetak, som förvisso är rörligt, vilket begränsar spelarnas löner och gör att ägare kan ta ut högre vinster. Om en klubb överskrider detta ser UEFA en fara och går då in och granskar klubben och ett exempel på en klubb som blivit granskad på grund av detta är Manchester City som då hade löner som motsvarade 110 % av intäkterna. Samtidigt anser Erik att det är ett problem med alldeles för höga löner på den nivån, då det gör att det blir en situation med en lönespiral som drivs uppåt för hela fotbollsvärlden.

Med tanke på att FFP är ett regelverk som ska implementeras inom de flesta europeiska länder kan det finnas en risk att just FFP:s regler bryter eller motsätter sig nationella lagar/regler eller EU-lagar. Enligt majoriteten av respondenterna bryter faktiskt FFP mot EU-lagar, mer specifikt mot EU:s grundfördrag om den inre marknaden. Inom den inre marknaden ska fyra friheter efterföljas för att främja fri konkurrens på marknaden, dessa friheter är fri rörlighet för kapital, personer, tjänster och kapital. Enligt Peter bryter FFP mot den fria konkurrensen genom att begränsa och reglera rörligheten för kapital och tjänster. Samtidigt hävdas det i några av intervjuerna att FFP inte bör analyseras i den kontexten, utan att UEFA:s regler bör följas om man är med och tävlar i deras turneringar oavsett om de bryter mot några regler/lagar eller inte. Det vill säga att UEFA bör ses som en oberoende organisation som har rätt att implementera sina egna regler. Olof är en av de som framhäver FFP:s krockar med EU:s lagar och han hävdar att de delarna av FFP som faktiskt strider mot EU-lagar bör avvecklas. Huvudsakligen ser Olof att FFP bryter mot EU:s grundfördrag om den inre marknaden och fria konkurrens, genom att FFP begränsar klubbar att ta in kapital på vilka sätt de vill.

4.3 Svenskt perspektiv

Angående om FFP har haft någon påverkan på svensk fotboll ges liknande svar från samtliga respondenter. Konklusionen av svaren är att FFP haft en liten påverkan på den svenska fotbollen, men det är ingen direkt påverkan. Anledningen till att FFP inte har haft någon större direkt påverkan är för att omsättningen inom svensk fotboll inte är tillräckligt stor i många klubbar för att de ska kunna omfattas och att det inte är många svenska klubbar som tävlar i någon av UEFA:s turneringar.

Det nämns av respondenter att FFP kan ha haft en indirekt påverkan genom att fler klubbar pratar mer om ökad kostnadskontroll, att skapa ett positivt nettoresultat och att inte förlita sig allt för mycket på investerare.

Enligt Olof har FFP inte haft någon direkt påverkan på de svenska klubbarna då det inom svensk fotboll finns en 51 % -regel, som innebär att 51 % ägs av föreningen och dess medlemmar och detta förhindrar en rik ägare från att ta full kontroll över en klubb. Utöver detta finns elitlicensen som infördes år 2002. Elitlicensen bygger på samma grunder som FFP vilket är ekonomiska åtstramningar i form av break-even krav. Olof påpekar också att FFP har gynnat de svenska klubbarna mer än att skada dem. Eftersom de svenska klubbarna inte drabbades lika hårt av finanskrisen år 2008 som de europeiska klubbarna i och med elitlicensen kan de svenska lagen nu komma ikapp övriga Europa vad gäller deltagande i internationella turneringar så som Champions League och Europa League. Detta kan bekräftas genom Malmö FF:s deltagande i Champions League säsongerna 2014/15 och 2015/16. Innan dess hade ingen svensk klubb deltagit i UEFA Champions League sedan säsongen 2000/2001 då Helsingborgs IF lyckades kvalificera sig.

“Finanskrisen 2008 och FFP:s införande några år senare, kan ha haft en viss påverkan på svensk fotboll. Flera Europeiska länder och således klubbar drabbades hårt av den ekonomiska krisen och FFP begränsade senare införande av nytt kapital i klubbar. Det kan ha lett till att svenska klubbar närmat sig övriga Europa eftersom Sverige som land klarade sig relativt bra.” - Olof

Kjells säger att FFP inte påverkat de svenska klubbarna på grund av att elitlicensen följdes innan FFP infördes, vilket gör att om de följer elitlicensen så kommer de automatiskt att klara av FFP:s regler när detta ska granskas. Han säger vidare att ekonomin i svensk fotboll vid en europeisk jämförelse är god. Den lilla påverkan han ser är att de klubbar som är aktuella för spel i UEFA:s turneringar har fått ett omfattande ekonomiskt rapporteringsarbete i och med FFP:s införande.

I Sverige har många klubbar haft investeringsbolag som investerat i spelare då dessa inte haft tillräckligt med likvida medel för att kunna genomföra en sådan investering och när UEFA förbjöd tredjepartsäggande i och med införandet av FFP så avvecklades många av dessa typer av investeringsbolag.

4.4 Förändringar inom FFP

“Man bör se FFP som ett ”levande” dokument som inte är fast, utan öppet för ändringar. Det händer väldigt mycket inom fotbollen likväl i omvärlden och det finns många intressenter som vill få sin vilja igenom.” -Olof

Respondenterna har relativt skilda uppfattningar angående varför förändringen genomfördes och vad den kommer att innebära i praktiken. Samtliga ställer sig dock positiva till att UEFA har valt att genomföra den.

Erik talar om hur det finns många klubbar som har möjligheter att ta in externt kapital, även i Sverige. Han nämner att det finns viljor hos personer och företag att satsa pengar i fotbollsklubbar och detta inte alltid utifrån ekonomiska skäl. Många är redo att spendera pengar i en klubb de har i hjärtat, utan att förvänta sig ekonomisk avkastning, för att se den gå bra sportsligt och således få känslomässiga glädjeyttringar.

Erik säger sig som revisor förstå tanken med UEFA:s införande av FFP och att ställa ekonomiska krav på klubbar är något som i grunden är positivt. Den aspekt inom FFP som han ställde sig väldigt kritiskt till från början var just begränsningen för en klubb att ta in externt kapital. Han förstår inte varför man ska förhindra någon som vill investera pengar i fotbollen från att få göra det, då det är något som han anser är fotbollen till gagn.

Peter ser den senaste förändringen som ett sätt att få in mer kapital i fotbollen för att främja tillväxt. Han menar att en del begränsningar försvinner så att investering i klubbar ånyo uppmuntras och konkurrensen ökar. Andreas, Erik, Peter och Olof anser att den senaste förändringen definitivt är en reaktion på en tidigare för hård åtstramning med det ursprungliga FFP:s införande. De fyra respondenterna nämner även att det är och har varit mycket kritik mot FFP som UEFA har varit tvungna att lyssna och anpassa sig till. Andreas säger att när FFP infördes var de reglerna väldigt strikta jämfört mot vad som tidigare fanns. Trots att det fanns en övergångsperiod för klubbar att anpassa sig till de nya reglerna, så påtalar Andreas att det var många som inte lyckades med denna övergång.

Kjell anser att förändringen inte är en förändring i sig, utan en "ventil" som är tänkt att användas av klubbar som har hamnat i ekonomisk nöd. Dock påtalar han att eftersom han inte har sett hur förändringen yttrar sig i praxis ännu, så kan han inte veta vilka som kommer och kan utnyttja den. Han erkänner att det finns en chans att mindre klubbar kan utnyttja det som en öppning att ta in externt kapital för att komma ikapp större klubbar.

"I grunden vill man ha konkurrens och de större klubbarna gynnas också av att det blir en jämnare fotbollsvärld som skapar den extra nerven och intresset. Malmö FF är ett färskt exempel, som förlorade med 8-0 mot Real Madrid, vilket illustrerar den ojämnhet som existerar. Om ett Real Madrid bestämmer sig för att gå på "full fart", så är det så här stor skillnaden är. Det är inget resultat som är önskvärt vare sig för neutrala åskådare eller för UEFA självt." -Erik

Erik är inne på ett liknande resonemang, att han inte kortsiktigt vet hur förändringen kommer att yttra sig, men han ser det i ett långsiktigt perspektiv som något positivt att UEFA öppnar för investeringar. Likt Kjell ser Erik att det är främst mindre klubbar som kan tänkas nyttja denna öppning. Han är klar på att det är något som är positivt för de mindre klubbarna då dessa nu kan ta in mer kapital och närma sig de stora.

Andreas använder den ukrainska klubben Shakhtar Donetsk som ett exempel. Han menar att om det är så att den klubben har hamnat i nöd på grund av läget i landet, så är det bra att de nu ges en möjlighet att ta in externt kapital för att stabilisera situationen. Han ser förändringen som något som är tänkt att utnyttjas av liknande "specialfall". Dock ser han en stor risk att det är något som kan utnyttjas av många andra klubbar, som kan hävda att de är i en prekär situation och i behov av externt kapital. Mycket beror på hur bedömningen av vem som ska få göra en hållbar investering görs och av vem.

På frågan om hur förändringen kommer att yttra sig i klubbarnas bokslut svarar Erik att de måste vara ännu mer noggranna med de investeringar som görs, vad de nu må vara, investering i träningsanläggning, arena eller dylikt. Vidare säger han att när en tillgång aktiveras på balanssidan så är det normalt att den skrivs av under en viss period, även omvärderingar sker, och med ett break-even krav i slutet på en investeringsperiod sätts dessa faktorer under spets varje bokslut.

Han argumenterar för att om en klubb har ett break-even krav från UEFA som måste uppnås i slutet av perioden är det viktigt att det verkligen finns substans i de investeringar du gör och att de verkligen betalar av sig. Han ser det som bra att UEFA gör denna förändring och sätter de kraven på en investering, för att det leder till att investeringar måste vara mer genomtänkta.

Olof argumenterar för att det är naturligt att denna förändring sker med tanke på att UEFA stramade åt alldeles för hårt från början med FFP. Han anser det som osannolikt att de träffar rätt från början med regelverket, då det är en komplex situation att utforma ett regelverk som passar alla de femtiofyra medlemsländerna. Paralleller dras till EU som har svårt att utforma regler och lagar som alla medlemsstater går med på och att UEFA har en ännu svårare uppgift då de innefattar nästan dubbelt så många medlemmar. Olof talar om hur denna förändring, att främja investeringar, med stor sannolikhet kan komma efter påtryckningar från klubbar som PSG och Manchester City, vilka nyligen har blivit straffade av UEFA för att ha försökt kringgå förbudet att ta in externt kapital. Det gjorde de genom att skriva sponsoravtal långt över marknadsvärdet med företag som ägs av samma personer som äger de två nämnda klubbarna.

”UEFA har ett ekonomiskt intresse av att se lag som City och PSG spela i deras turneringar med tanke på de stjärnspelare de besitter och att således utforma ett för strikt regelverk som utesluter dessa klubbar gör att de skjuter sig själva i foten.”
- Olof

Att de klubbarna har agerat på det sättet är något som tas upp av Andreas och Erik, vilka dock inte nämner de klubbarna som pådrivare av förändringen. Andreas och Erik nämner istället att det är mindre klubbar som har det största intresset i att det återigen öppnas för investeringar. De menar att det kan ha kommit tryck från de fotbollsligorna som ligger bakom de fyra stora (England, Italien, Spanien och Tyskland), som exempelvis den portugisiska och ryska ligan.

4.5 Framtiden

Gällande FFP:s framtid erhålls det blandade svar från respondenterna. Alla hävdar att FFP med stor sannolikhet kommer att fortleva i någon form. Några respondenter ser samtidigt att en möjlig avveckling kan bli aktuell och att det hänger ihop med UEFA:s president Platinis framtid på sin post. Den främsta orsaken till att FFP fortlever är att de flesta respondenter ser det som nödvändigt för fotbollens överlevnad genom de kostnadskontroller som FFP innebär. Vidare nämner de att för att FFP ska bestå är det viktigt att syftet med att klubbar ska kunna konkurrera på samma villkor efterföljs och att inblandning från andra intressenter och institutioner inte stör, som exempelvis från EU.

Olof ger i sina svar en mer negativ bild om FFP:s framtid, där tyngdpunkten i hans argument läggs kring mutanklagelserna mot UEFA:s president Michel Platini. Han menar att FFP är Platinis “barn” då han varit en av de största drivkrafterna bakom implementeringen av FFP. I och med det ser han en risk med att om Platini blir avstängd kommer inte UEFA rösta fram en ny president som går i samma fotspår. Han fortsätter med att säga att om Platini försvinner finns risken att FFP också gör det och för att undvika detta måste FFP anpassas bättre. Erik påpekade samma risk angående Platini och FFP:s framtid.

“Man får se vad som händer i framtiden, där bland andra Platini är en viktig faktor som förespråkare av FFP. Om han ryker på grund av bland annat mutanklagelserna, så finns det faktiska risker att FFP avskaffas.” - Erik

Två av respondenterna gav förslag på eventuella framtida förbättringar som kan gynna FFP och fotbollsklubbar. Kjell hävdar att det finns ett konkret problem som UEFA måste ta hänsyn till. Han säger att det nu existerar ett läge där en klubb får in mycket stora intäkter ett år via exempelvis spel i Champions League eller genom spelarförsäljningar och inte gör av med pengarna samma år, utan behåller vinsten som del av årets resultat inom det egna kapitalet. Om klubben nästa år använder dessa medel och därmed får stort negativt resultat, utan att för den skull ha ett negativt eget kapital, tvingas de göra omfattande extra ekonomiska rapporteringar till UEFA kvartalsvis. Detta utan egentlig anledning då det går att se att klubben bara använt ett överskott från ett tidigare år. Som ekonomiansvarig på Svenska Fotbollsförbundet har han kunnat påpeka detta för UEFA, men vad han vet finns just nu inga planer på att ändra denna regeln.

Erik påpekar att en förändring bör ske angående hur UEFA värderar sponsoravtal utifrån marknadsmässigt värde, då han ser dagens situation som diffus. UEFA använder sig av ett system där de beräknar det marknadsmässiga värdet utifrån ett snitt av vad andra sponsoravtal av liknande sort är värda. Problematiken med detta anser Erik är att marknadsmässiga värden bör värderas utifrån vad någon är villig att betala, där det finns flera aspekter att ta hänsyn till. Ett exempel som nämns av Erik är den franska fotbollsklubben PSG, som hade skrivit stora sponsoravtal som ledde till ökade intäkter vilket gjorde att de uppnådde break-even kravet.

Dessa sponsoravtal skrevs med statliga företag från Qatar som var beredda att betala stora summor för att marknadsföra sig själva och sitt land, vilket skiljer sig från de sponsoravtal som vanligen skrivs med andra företag. Företagen från Qatar är beredda att betala högre summor än vad andra företag gör, för att “sätta sig själva på kartan” och öka statusen på sitt land. Erik anser att om de själva ser ett marknadsvärde i att betala dessa summor för att uppnå ett visst syfte, så bör även UEFA göra det. UEFA granskade sedermera sponsoravtalen och ansåg att de inte var marknadsmässigt värderade och tvingade PSG att skriva ner dessa, vilket gjorde att de inte uppnådde break-even. Följden av att PSG inte uppfyllde break-even resulterade i att de blev straffade med böter och värvningsförbud.

5. Analys

I det här kapitlet presenteras en analys av studiens empiriska material utifrån vald teoretisk inriktning. Analysen är uppdelad i två delar. Först analyseras det ursprungliga regelverket sedan den senaste förändringen.

5.1 UEFA FFP

Analys av UEFA FFP och ekonomin inom fotbollsindustrin.

Genom att studera respondenternas svar kan det utläsas att det är svårt att ge en generell bild över hur ekonomin ser ut inom europeisk fotboll, då det finns klubbar och ligor där ekonomin överlag ser bra ut samtidigt som det i många fall är tvärtom. Respondenter påpekade även att verksamhetsmålet med att driva en fotbollsklubb skiljer sig från övriga näringslivet. En fotbollsklubb drivs utifrån målet att verksamheten skall vara framgångsrik i form av titlar och där pengar är medlet för att uppnå detta mål. Inom näringslivet är målet att generera så hög avkastning som möjligt och verksamheten är medlet för att uppnå det.

Den övergripande ekonomiska situationen inom europeisk fotboll, ansågs enligt samtliga respondenter, innan FFP:s införande vara dålig, där klubbar var högt skuldsatta samtidigt som många förlitade sig på kapital från externa finansiärer. Det påtalades under intervjuerna att det fanns ett fåtal klubbar som tillhörde de största i Europa och som oftast vann de största titlarna, samtidigt lyckades några mindre klubbar göra en "resa till toppen" med hjälp av tillförsel av externt kapital från rika ägare. Detta scenario får stöd i Vöpels (2011) studie där han nämner att, innan FFP:s införande kunde den europeiska fotbollen liknas vid ett oligopol där ett tiotal klubbar kontinuerligt prenumererade på titlarna.

De ekonomiska villkoren för europeiska fotbollsklubbar kännetecknades enligt respondenterna av få regleringar och åtstramningar före FFP:s införande. Undantag existerade i Tyskland och i viss mån i England där de nationella fotbollsförbunden under längre tid ställt någorlunda hårda ekonomiska krav på fotbollsklubbarna som spelar i deras inhemska ligor. Överlag fanns det dock ingen central kontroll eller reglering som omfattade klubbar över nationsgränserna. Det innebar att det var ett läge där SBC-syndromet (Storm & Nielsen, 2012) rådde för många klubbar och länder. Ett tydligt tecken som stärker argumentet att SBC-syndromet rådde visas i respondenternas svar om hur vissa fotbollsklubbar kunde tävla över sina intäkter, där exempelvis enbart lönekostnaderna översteg de intäkter klubben genererade. Ur intervjuerna framgick det att många klubbar således förlitade sig mycket på externa finansiärer som tillförde pengar när det behövdes, vilket gjorde att de ofta hamnade i en stark beroendeställning hos finansiären. Problematiseringen av detta fenomen ökade enligt respondenterna särskilt när de två engelska klubbarna Chelsea och Manchester City gjorde en snabb "resa till toppen" med hjälp av nya rika ägare. Respondenterna nämner att det uppstod en social problematisering från fotbollssupportrar och från andra klubbar som ansåg att det de två nämnda klubbarna gjorde kunde liknas vid doping, och mer specifikt finansiell doping. Detta stöds i Schubert och Köneckes (2015) studie där de hävdar att finansiell doping bland europeiska fotbollsklubbar var en vanlig företeelse, som UEFA efter sociala påtryckningar blev tvungna att angripa genom införandet av FFP.

FFP har enligt svaren från intervjuerna resulterat i att klubbar i stort sett enbart kan växa organiskt då deras kostnader inte längre får överstiga intäkterna. Flera respondenter hävdar att FFP motverkat sitt egna syfte, då regelverket sett till att förhindra mindre klubbar att ta in externt kapital och således gjort fotbollen ännu ojämnare. Detta var något som förutspåddes i Vöpels (2011) studie som drog slutsatsen att FFP kommer att ge kontraeffektiva resultat. Respondenterna menar att mindre klubbar inte kan göra samma "resa" som andra klubbar gjorde innan FFP infördes, då klubbar kunde ta in höga summor av externt kapital, oftast från rika ägare. Vidare kan det utläsas ur respondenternas svar att FFP "cementerar en världsordning" inom fotbollen och att det nu går att se hur de större klubbarna befäster och utökar avståndet från mindre klubbar. Detta är en direkt kontraeffekt från UEFA:s uttalade mål att med FFP utjämna tävlingsbalansen och skapa lika förutsättningar för alla klubbar (UEFA, 2010). Det hävdas även i några av intervjuerna att regelverket går emot EU:s lagar om fri konkurrens. Andra respondenter ansåg istället att man ska se FFP som ett oberoende regelverk som går utanför nations- och EU-lagar.

UEFA implementerade break-even bedömningen år 2011 och gav klubbarna en bedömningsperiod på 3 år, där de fick ha ett underskott på maximalt €45 miljoner ifall det kan täckas med externt kapital (UEFA, 2010). Ifall eventuella underskott inte kan täckas med hjälp av externa finansiärer är det högsta tillåtna underskottet €5 miljoner. Det gjordes med åtanke att det kan vara svårt för klubbar att minska sina eventuella höga kostnader inom ett kort tidsspänn. När FFP sedan började gälla i sin fulla form innebar det att klubbar inte fick uppvisa underskott som översteg €30 miljoner, fortfarande med kravet att underskottet måste täckas av externt kapital (UEFA, 2010). Genom en analys av UEFA:s dokument om FFP-regelverket samt deras officiella uttalanden kan deras huvudsakliga syften med implementeringen av FFP utläsas. UEFA:s syfte med FFP är att klubbar ska jämna ut sina balanser genom att uppfylla break-even kravet och fokusera på kostnadssidan. Klubbar får inte ha några oreglerade skulder till andra klubbar, anställda eller till skattemyndigheter. En viktig faktor med FFP är enligt UEFA att begränsa tillförseln av externt kapital som de anser är ett problem. Dock kan det utläsas ur regelverket att vissa undantag är tillåtna, som exempelvis vid extern finansiering av ungdomsverksamhet. Vidare säger UEFA att huvudsyftet med FFP är att förbudet för tillförsel av externt kapital ska skapa lika förutsättningar för alla klubbar och utjämna tävlingsbalansen.

UEFA:s verktyg vid de åtstramningar som gjordes med FFP:s implementering är break-even kravet som är en jämvikt av SBC och HBC (Storm & Nielsen, 2012). UEFA tog några steg mot HBC för att kunna minska skulderna bland klubbar i Europa och få kontroll över deras ekonomi. Det blev inte en direkt övergång till HBC som skedde i de socialistiska länderna. Men eftersom det inom europeisk klubb fotboll på internationell nivå inte existerade någon central kontroll överhuvudtaget blev det ändå ett stort steg.

Trots de ovan nämnda effekterna och problemen med FFP såg respondenterna med bakgrund som revisorer det som positivt med UEFA har börjat sätta fokus på de ekonomiska problem som finns i Europas fotbollsklubbar. Även om de ser problem med främst break-even kravet och förbudet att ta in externt kapital från finansiärer, anser de att det är positivt att UEFA erkänner att det finns problem och att åtgärder har börjat tas.

Med tanke på den varierande ekonomiska situationen som råder från land till land och mellan klubbar anser vissa respondenter att det är svårt, nästan omöjligt, att från början utforma ett regelverk som ska fungera för alla direkt. Detta illustreras även i Schuberts (2014) studie som visar den komplexa situationen som har uppstått inom den europeiska fotbollsindustrin, där många olika intressenter försöker få sin vilja igenom.

Innan införandet av FFP låg de sammanlagda skulderna hos alla europeiska klubbar på cirka €1,67 miljarder och efter införandet har denna siffra sjunkit till cirka €486 miljoner (UEFA, 2015d). Trots detta är regelverket omdiskuterat vilket skildras i respondenternas svar, där både negativa och positiva åsikter framförs. Problemen som uppstod i samband med förbudet av tillförande av externt kapital skildrades ovan i analysen av intervju svaren. Samma problem nämns i Schubert och Köneckes (2015) studie där det hävdas att regelverket är i flera avseenden är otydligt och många detaljer är omdiskuterade. Likt respondenterna belyser Schubert och Könecke (2015) problemet med vilka klubbar som får och inte får ta in extern finansiering. Respondenterna framförde även problemen med att UEFA:s uttalade syfte resulterade i det motsatta. Det vill säga att regelverket motverkar tävlingsbalansen inom fotbollen och det är ett problem som även Szymanski och Peeters (2014) fastställde i sin studie. Szymanski och Peeters (2014) nämner även i sin studie att FFP går emot lagarna om fri konkurrens som råder inom EU vilket lett till att regelverket har utmanats av flera advokater i domstolar och att det är en process som pågår än.

5.1.1 Svenskt perspektiv

När det gäller FFP:s påverkan på svensk fotboll såg respondenterna ingen direkt effekt. Orsaken till det är att omsättningen inte är tillräckligt stor i många klubbar vilket gör att de inte omfattas av FFP och att det inte är många svenska klubbar som tävlar i någon av UEFA:s turneringar. En annan orsak är att det svenska fotbollsforbundet införde en elitlicens ungefär ett decennium före FFP:s inträde. Varje svensk klubb som vill spela i de högsta divisionerna av svensk ligafotboll måste årligen söka elitlicens som innebär liknande ekonomiska krav som FFP ställer. Eftersom svenska klubbar först och främst måste uppfylla elitlicensens krav kommer de klubbar som granskas av FFP i ett senare skede att klara av dess krav automatiskt. Inom svensk fotboll existerar således sedan längre tid en balans mellan SBC och HBC. En annan aspekt som gjort att svensk fotboll inte erfarit några större ekonomiska utsvävningar från fotbollsklubbar är existensen av 51 % -regeln som även finns i Tyskland. Den hindrar externa parter från att ta över en majoritet av klubben och således kan inga svenska klubbar fullt ut förlita sig på externt kapital från en majoritetsägare.

5.2 Förändringar inom FFP

Analys av förändringarna som genomfördes 2015.

Majoriteten av respondenterna anser att förändringen är en reaktion på en tidigare för hård åtstramning från UEFA:s sida när de ursprungligen införde FFP. Respondenterna ser nu i det förnyade regelverket en viss "uppmjukning". De anser att det i stort är positivt att förändringar görs för att främja investeringar. Även om det i UEFA:s regelverk inte kan utläsas exakt vilka klubbar som kan utnyttja den senaste öppningen, anses det av respondenterna positivt att UEFA har tagit åt sig en del av kritiken och, om än försiktigt, agerat.

UEFA annonserade i sitt officiella uttalande att den senaste förändringen ämnar uppmuntra hållbara investeringar för klubbar som är i behov av detta på grund av särskilda omständigheter (UEFA, 2015e). Förändringen som genomförts av FFP ska se till att regelverket följer den rådande ekonomiska situationen (UEFA, 2015c). Respondenterna har i intervjuerna framfört vad de ser som negativt med FFP och den största kritiken framförs mot att FFP förhindrar klubbar att finansieras genom externt kapital, då de anser att det är pengar som gynnar fotbollen i stort. Respondenter har påpekat att det är break-even kravet som sätter stopp för införsel av externt kapital och den enda möjligheten för klubbar att kunna växa blir organiskt vilket befäster den rådande maktstrukturen bland europeiska fotbollsklubbar. Likadan kritik mot FFP framförs av Vöpel (2011) och Szymanski och Peeters (2014).

Vid en analys av regelverket går det att utläsa att break-even kravet fortfarande är kvar i den nya versionen, med vissa modifieringar. Ett tillägg har gjorts angående de intäkter som ska inkluderas i break-even beräkningen, vilket innebär att intäkter från UEFA i form av solidaritets- eller prispengar nu ska inkluderas. Ytterligare förändringar har skett gällande vilka kostnader som får exkluderas från beräkningen av break-even. Finansiering av damfotbollsverksamhet och finansiering i anläggningstillgångar får numera exkluderas.

Det framhålls av respondenterna att UEFA:s syfte med förändringen är att klubbar som har hamnat i en särskilt svår ekonomisk situation, ska kunna erbjudas en "ventil" där de kan ta hjälp av externa finansiärer. De flesta respondenterna anser att det är mindre och medelstora klubbar som kan tänkas utnyttja förändringen, då dessa lättare kan påstå att de är i behov av externt kapital för att exempelvis kunna göra en omstrukturering. Alla respondenter ser en risk i att många fotbollsklubbar kan försöka motivera att de är i behov av externt kapital, av olika skäl, för att således kunna få göra en "hållbar investering". UEFA har i regelverket inte specificerat vilka som kan och får göra en hållbar investering som kan undantas från FFP. Detta är något som nämns i svaren som erhållits från respondenterna, där det påpekas att det är en situation som fortfarande är oklar.

SBC-teorin är svår att tillämpa på ett generellt sett för alla fotbollsklubbar eftersom de verkar under differentierade förutsättningar och situationer (Storm & Nielsen, 2012). Dock kan man, med de undantag från break-even kravet som UEFA lagt till i den senaste versionen av FFP, hävda att de tagit ett steg mot en generell "uppmjukning" av regelverket. Klubbar kan nu exkludera fler kostnader från sin redovisning av break-even och samtidigt inkludera en ny intäkt. UEFA:s öppning för klubbar att göra hållbara investeringar är, för de klubbar som tillåts göra dessa, en stor lättnad av de åtstramningar som FFP inneburit. Att göra en hållbar investering under UEFA:s kontroll är jämförbart med situationen som var innan FFP:s införande, då många klubbar tog hjälp av externt kapital när de hamnade i svåra ekonomiska situationer. Skillnaden är att externt kapital tidigare kunde tillföras utan någon kontroll och/eller uppföljning. En hållbar investering måste nu motiveras och uppföljas av UEFA.

Att en förändring har genomförts ser alla respondenter som positivt, då första upplagan av regelverket ledde till omfattande begränsningar av hur klubbar kan agera för att generera pengar. De anser att regelverket motverkade sitt egna syfte att utjämna tävlingsbalansen inom Europeisk fotboll. Att nu i och med förändringen kunna ta in mer externt kapital för att investera långsiktigt och hållbart ser respondenterna som något efterlängtat och som en nyckel till att fotbollen fortsatt ska kunna visa en ökad tillväxt.

5.2.1 Framtiden

En av respondenterna är tydlig med att FFP bör ses som ett “levande” dokument som är öppet för förändringar eftersom det händer väldigt mycket inom fotbollen och omvärlden som måste tas hänsyn till. Detta uttalande kan återigen relateras till Schubert och Köneckes (2015) studie där de påvisar att om en viss faktor får ett tillräckligt stort “socialt genomslag” uppnås en situation som kräver förändringar. Enligt majoriteten av respondenterna kommer fler förändringar att ske. Vad de kommer att innebära beror på vilka problem som uppstår i framtiden och vilka krav som ställs från olika intressenter. Två konkreta faktorer som UEFA bör ta hänsyn till belystes av respondenter. En respondent menar att UEFA bör se över sina rapporteringskrav som de ställer på klubbar, särskilt i fallet när en klubb spenderar kvarhållna vinstmedel från tidigare bokslut. Där finns det ett problem i att klubben måste göra omfattande extra-rapporteringar till UEFA att det är kvarhållna vinst man spenderar, för att visa att det kapitalet inte inkommit från annat håll. Respondenten menar att det är något som enkelt kan utläsas från klubbars årsredovisningar och bör inte kräva någon extra-rapportering. Ett annat problem som formulerades i intervjuerna handlar om att UEFA måste rekonstruera sitt sätt på hur de behandlar sponsoravtal enligt marknadsvärde. UEFA bör enligt respondenten överge sitt sätt att värdera marknadsvärde utifrån ett snitt, utan istället fokusera mer på att marknadsvärde är något som aktörer faktiskt är beredda att betala.

Flertalet brister har även framförts i de tidigare studierna om FFP och UEFA är i fallet med FFP en “agent” som i förhållandet med övriga intressenter, eller “principals”, måste ta hänsyn till flertalet åsikter och krav (Schubert 2014). FFP:s framtid och utveckling anses av respondenterna till stor del hänga ihop med UEFA:s president Michel Platini's framtid. Vad hans eventuella avgång eller avstängning från den posten kommer att innebära konkret är något som respondenterna enbart kunde spekulera i och påtalade att det är något som framtiden får utvisa. Samtidigt framhöll de att det var en aspekt som var väldigt viktig och var tvungen att nämnas i diskussionen kring UEFA och FFP.

6. Slutsats och framtida forskning

Frågeställningen i uppsatsen besvaras och som avslutning framförs förslag på framtida forskning.

6.1 Slutsats

UEFA FFP och ekonomin inom europeisk fotboll

UEFA FFP är ett regelverk som infördes på grund av en ohållbar ekonomisk situation inom den europeiska fotbollen med stora underskott i verksamheterna och bristande kostnadskontroll. Många klubbar hade under lång tid förlitat sig på externt kapital från ägare och andra finansiärer, samtidigt som de skenande kostnaderna förbisågs. Efter flera år av ökande problematisering från olika intressenter agerade UEFA och lanserade år 2010 FFP-regelverket. FFP:s övergripande syfte är att skapa en hållbar ekonomisk situation för fotbollsklubbar, genom i huvudsak implementering av ett break-even krav. Vidare är syftet att utjämna den sportsliga tävlingsbalansen och skapa lika förutsättningar för alla klubbar.

När regelverket infördes innebar det en hastig övergång från SBC mot HBC, då det aldrig tidigare hade existerat några liknande krav som omfattade alla europeiska toppklubbar som spelade i UEFA:s turneringar. I Sverige fanns sedan tidigare ett liknande regelverk. Det resulterade i att flertalet klubbar inte klarade övergången samtidigt som möjligheten för mindre klubbar att göra en snabb resa mot toppen försvann. Syftet med att utjämna tävlingsbalansen resulterade i det motsatta, där klubbarna som hade tagit sig till toppen befäste sin position. Detta gjorde att ny kritik uppkom och FFP ansågs strama åt för hårt.

Vilken påverkan kommer den senaste förändringen att ha på fotbollsklubbar?

Den senaste förändringen innebär att mer kapital kan tillföras från externa finansiärer in i fotbollsklubbar genom att det görs en hållbar investering. En hållbar investering innebär att en klubb kan ta in externt kapital under en viss investeringsperiod och i slutet av perioden måste break-even återigen uppvisas. Vissa fotbollsklubbar kommer att kunna göra större satsningar om de kan motivera att de är i behov av det. Det är dock oklart vilka klubbar som är kvalificerade för en hållbar investering och mycket beror på hur bedömningen görs från UEFA:s sida. Officiellt är syftet att det ska vara en "ventil" för att hjälpa klubbar som hamnat i ekonomisk nöd av olika skäl. Med tanke på vad tidigare syften med FFP har resulterat i existerar det stora risker att många klubbar som egentligen inte är i behov försöker utnyttja detta.

Hållbara investeringar går utanför själva regelverket och har inte haft någon direkt påverkan på det. Regelverket och break-even kravet har dock samtidigt förändrats åt ett håll som uppmuntrar investeringar. Ett tillägg har gjorts i vad som får inkluderas som intäkter och två kostnader har exkluderats från break-even. Det innebär att klubbar nu får exkludera investeringar i anläggningstillgångar eller i damfotbollsverksamhet, vilket i praktiken innebär att de kostnaderna får finansieras med externt kapital.

Den senaste förändringen innebär att åtstramningar lättas och fler öppningar för externt kapital in i fotbollen uppkommer. Förändringarna i regelverket och break-even kravet är ett steg mot SBC. De hållbara investeringar är ett ännu större steg mot SBC där direkta paralleller kan dras till de socialistiska staternas ekonomiska räddning av viktiga statliga företag som hamnat i finansiell nöd.

Den senaste förändringen är en uppskattad lättning av de tidigare relativt hårda åtstramningar som existerade och i framtiden väntas fler förändringar av liknande slag tillsammans med ytterligare utveckling av regelverket. UEFA-presidenten Michel Platini:s framtid och vem hans eventuella efterträdare blir, är en nyckel i FFP:s framtid.

6.2 Diskussion

Efter att vi läste om UEFA:s genomförda förändring av FFP år 2015 såg vi det som ett utmärkt område att genomföra vår studie kring. Det enda som fanns skrivet om förändringen var från några sportjournalister i diverse tidningar på internet och deras beskrivningar av händelsen var i sin tur väldigt kortfattade. I studiens inledande fas var det tänkt att i stort sett enbart fokusera på den senaste förändringen och samtidigt kortfattat beskriva vad FFP ursprungligen innebar. Desto mer vi läste om FFP i tidigare studier, desto fler problem och frågetecken uppenbarades kring regelverket. Således drog vi slutsatsen att för att kunna göra en studie kring den senaste förändringen är det nödvändigt att belysa hela bakgrunden som lett fram till den. Vi ansåg att det även var nödvändigt att försöka ge ett perspektiv på var utvecklingen med FFP är på väg, med tanke på hur mycket som händer i och kring fotbollsindustrin.

Studiens initiala syfte att studera förändringen som innebär att hållbara investeringar får genomföras visade sig inte vara en förändring i själva regelverket. Förändringar i regelverket som tillåter att fler investeringar får göras med hjälp av externt kapital har dock genomförts av UEFA i den senaste versionen av FFP. De hållbara investeringarna är något som går utöver regelverket och tillsammans med de förändringar som gjorts i det faktiska regelverket kunde en slutsats dras att det uppstått en generell uppmjukning av FFP som lutar åt SBC.

Efter att ha genomfört denna studie och granskat såväl själva FFP-regelverket som övriga uttalanden från UEFA, anser vi likt det Schubert (2014) påpekade i sin studie att det finns flera otydligheter och motsägelser med FFP. Själva regelverket är ett långt dokument med många olika krav och riktlinjer som måste följas, samtidigt som det finns öppningar för tolkning. UEFA:s uttalade syften med vissa åtgärder har ofta resulterat i det motsatta.

6.3 Förslag till framtida forskning

Med bakgrund av vår studie ser vi att det i framtiden är nödvändigt att följa upp vilka klubbar som genomfört hållbara investeringar. Orsaken och bedömningen av vilka som får göra en hållbar investering bör belysas, samt vilka ekonomiska och sportsliga konsekvenser som uppstår efter investeringen.

Vidare anser vi att framtida förändringar inom FFP bör undersökas och om de följer en linje mot vidare uppmjukning av åtstramningar, det vill säga om de går ännu mer åt SBC-hållet.

UEFA:s president Michel Platini har tillsammans med FIFA:s president Sepp Blatter nyligen blivit avstängda från sina funktioner i en första instans. Detta är något som inte har kunnat belysas i vår studie då vårt empiriska material var insamlat före denna händelse. De båda presidenterna har överklagat besluten. Vilka konsekvenser som uppstår i ljuset av denna händelse och vad som händer i framtiden med de två största fotbollsorganisationerna i världen är ett förslag på framtida studier. Eventuella sportsliga och ekonomiska konsekvenser kommer att bli intressanta att följa.

7. Källförteckning

- Bryman, A. & Bell, E. (2013). *Företagsekonomiska forskningsmetoder*, 2:a uppl. Stockholm: Liber.
- Czarniawska, B. (2014). *Ute på fältet, inne vid skrivbordet*, 1:a uppl. Lund: Studentlitteratur AB.
- Jönsson, Å. (2006). *Fotboll: Hur världens största sport växte fram*, 1:a uppl. Lund: Historiska Media.
- Kaplan, V. (2015). UEFA Financial Fair Play Regulations and European Union Antitrust Law Complications. *Emory International Law Review*, 29 (4), 799-857.
- Kornai, J. et. al. (2003). Understanding the Soft Budget Constraint. *Journal of Economic Literature*, 41 (4), 1095-1136.
- Leach, S. & Szymanski, S. (2015). Making Money Out of Football. *Scottish Journal of Political Economy*, 62 (1), 25-50.
- Sass, M. (2014). Glory Hunters, Sugar Daddies, and Long-Term Competitive Balance Under UEFA Financial Fair Play. *Journal of Sports Economics*, Maj 2014, 1-11.
- Schubert, M. (2014). Potential agency problems in European club football? The case of UEFA Financial Fair Play. *Sport, Business and Management: An International Journal*, 4 (4), 336-350.
- Schubert, M. & Könecke, T. (2015). Classical doping, financial doping and beyond: UEFA's financial fair play as a policy of anti-doping. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 7 (1), 63-86.
- Storm, R. & Nielsen, K. (2012). Soft budget constraints in professional football. *European Sport Management Quarterly*, 12 (2), 183-201.
- Szymanski, S. & Kavetsos, G. (2009). National well-being and international sports events. *Journal of Economic Psychology*, 31, 158-171.
- Szymanski, S. & Peeters, T. (2014). Financial fair play in European football. *Economic Policy*, april 2014, 343-390.
- Vöpel, H. (2011). Do We Really Need Financial Fair Play in European Club Football? An Economic Analysis. *CESifo DICE Report*, 9 (3), 54-60.

Internet

Emirates. *Emirates Sponsorship*. Hämtad från: <<http://www.emirates.com/english/about/emirates-sponsorships/football/football.aspx>> den 2015-11-09

Eur-lex-europa.eu. *Bosman*. Hämtad från: <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1452529798871&uri=CELEX:61993CC0415>> den 2015-11-09

Eur-lex.europa.eu. *Inre marknad EU – Fri rörlighet*. Hämtad från:
<http://eur-lex.europa.eu/summary/chapter/internal_market.html?root_default=SUM_1_CODED=24> den 2015-11-11

UEFA.com. *UEFA Champions League*. Hämtad från:
<<http://www.uefa.com/uefachampionsleague/history/background/index.html>> den 2015-01-04

UEFA.com. *UEFA Europa League*. Hämtad från:
<<http://www.uefa.com/uefaeuropaleague/history/index.html>> den 2015-01-04

UEFA.org (2010-07-01) *UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations – Edition 2010*. Hämtad från:
<http://www.uefa.org/MultimediaFiles/Download/Tech/uefaorg/General/01/50/09/12/1500912_DOWNLOAD.pdf> den 2015-11-09

UEFA.org (2014-07-03) *Om UEFA*. Hämtad från: <<http://www.uefa.org/about-uefa/index.html>> den 2015-01-04

UEFA.org (2015a-07-01) *UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations – Edition 2015*. Hämtad från:
<http://www.uefa.org/MultimediaFiles/Download/Tech/uefaorg/General/02/26/77/91/2267791_DOWNLOAD.pdf> den 2015-11-09

UEFA.org (2015b-07-01) *Financial Fair Play*. Hämtad från:
<<http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/index.html>> den 2015-11-19

UEFA.org (2015c-06-30) *Encouraging growth and development*. Hämtad från:
<<http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/news/newsid=2262429.html>> den 2015-12-19

UEFA.org (2015d-10-30). Positive FFP results. Hämtad från:
<<http://www.uefa.org/protecting-the-game/club-licensing-and-financial-fair-play/news/newsid=2299261.html>> den 2015-01-04

UEFA.org (2015e-06-30). Club Licensing and FFP Regulations Approved. Hämtad från: <<http://www.uefa.org/about-uefa/executive-committee/news/newsid=2262293.html#new+regulations+approved>> den 2015-01-04

Wwp-group. *Audi Sponsorship*. Hämtad från:
<<http://www.wwp-group.com/en/sponsoring-projects/customers-and-references-audi/>> den 2015-11-09

Figur

Figur 1: Thompson, Ed. (2011) *Financial Fair Play Explained*. Hämtad från:
<<http://www.financialfairplay.co.uk/financial-fair-play-explained.php>> den 2015-12-21

8. Bilagor

Bilaga 1

Intervjufrågor till respondenter

Ekonomi inom europeisk fotboll

Vi vill gärna att du ger din övergripande synpunkt på ekonomin inom europeisk fotboll, är den överlag sund eller osund? Vilka eventuella problem kan du skönja?

UEFA Financial Fair Play

Kan du kortfattat, ur din synvinkel, förklara vad syftet med FFP är och vad det har inneburit i praktiken? Har du en positiv eller negativ syn på FFP, har det givit önskad effekt? Utveckla. Vilka klubbar och ägare ser du gynnas av regelverket och vilka gynnas ej? Vilka ligor gynnas? Ser du eventuella "krockar" med FFP-regelverket och andra nationella samt EU-regler och lagar?

Förändringar inom FFP (Huvudfokus)

Vad är din uppfattning om den senaste förändringen och om varför den genomförs?

Ur en investeringssynpunkt, vilka möjligheter öppnas i praktiken för en fotbollsklubb? Vilken effekt ger förändringen på redovisningen, hur redovisas en "hållbar investering"? Är målgruppen för förändringen enbart klubbar med ekonomiska svårigheter, eller kan andra klubbar också tänkas få nytta? Kommer det att uppstå ett "vänligare investeringsklimat" inom den europeiska fotbollen?

Ett införande av nya regler behöver inte alltid resultera på det sätt som det är tänkt, så vilka eventuella risker och möjligheter kan du se med införandet av den nya förändringen? Tror du att önskad effekt ("främja investeringar") kommer att uppnås?

Relatera till tidigare förändring (break-even) och till dina föregående svar om FFP i allmänhet, är det möjligtvis en reaktion på en för hård åtstramning? Ser du det som ett steg i ytterligare reglering och kontroll från UEFA:s sida, eller är det tvärtom ett "uppmjuknande" av FFP? Vem "ligger bakom" den senaste förändringen, alltså vilka intressenter och eventuella påtryckningar existerar?

Svenskt perspektiv

Ser du någon påverkan med FFP och den senaste förändringen på svenska fotbollsklubbar?

Framtiden

Hur ser framtiden ut för FFP? Tror du fler förändringar är att vänta och vad kan dessa tänkas innebära? Är möjligtvis en total avveckling aktuell i framtiden och isåfall varför?